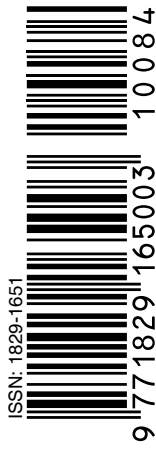

Ազգ

8 ԱՅԻՄ 2010 ՇԱԲԱԹ 84 (4464)

Արա Աբրահամյանի Շնորհավորական ուղերձը

Երկրորդ համաշխարհային պատերազմում հաղթանակած վեցերանգյալ շնորհավորական ուղերձ է հղել Համաշխարհային հայկական կոնգրեսի և Ռուսաստանի հայերի միության նախագահ **Արա Աբրահամյանը**: Նա նշել է, որ Հայաստանի օրը մասնաշաղկապ կմնա որդես հերոսության և խիզախության խորհրդանիշ: «Հայ ժողովուրդը նշանակալից ավանդ ունեցավ ֆաշիզմի դեմ պայքարում: Ռազմաճակատ մեկնեցին 600.000 հայրենակիցներ, որոնցից 300.000-ն ընկան հերոսի մահով: Համեմատության համար նշեմ, որ նույնքան զոհ են սպել այնտեղի մեծ ժողովուրդներ, ինչպիսիք են ԱՄՆ-ը և

Անգլիան», նշելով է ուղերձում: Հայ ժողովուրդը սպել է խորհրդային Միության 103 հերոս, 176 հոգի լուսաբերված ընթացքում ու հետո արժանացել են մարտական, գեներալի և արմիրալի կոչումների: «Մեր ժողովրդի համար մայիսի 9-ին ես մեկ նշանակություն: Այս օրը 18 տարի առաջ ազատագրվեց հինավուրց հայկական ֆաշիզմից Հայաստանը: Երկրորդ համաշխարհային պատերազմի վեցերանգյալ սխրանքն օրինակ ծառայեց հայ ժողովրդի ազատագրական պայքարում, որի նպատակը անկախ ու ազատ հայրենիք ունենալն էր»:

ԱՄԵՐԻԿԱՆ ՉԵԿՈՒՅՑ

Կրոնական ազատությունների հանձնաժողովը դասադարձում է Թուրքիային

Ինչդեռ մայիսի 5-ին նշել է Ասամբուլի «Շալոմ» հրեական բերթը, օրերս ամերիկյան վարչակարգին առընթեր Կրոնական ազատությունների միջազգային հանձնաժողովը հրադարձել է 2009-ի զեկույցը: Ի դեպ, Թուրքիան, ինչդեռ ԱՖղանստանն ու Սոմալիան, դիտարկված չեն զեկույցի երկրների ցարում է:

Համեմայն դեպ, զեկույցագրում ընդգծվել է Թուրքիայում կրոնական ազատությունների լուրջ սահմանափակումների համաճարումը, նշվել է, որ քուրդական կառավարությունը յուրովի մեկնաբանելով աշխարհիկությունը, հոգեւոր կյանքը վերահսկելու և կրոնը հասարակական կյանքից դուրս մղելու փորձեր է կատարում, երկրում ոչ մահմեդականների կողմից ոտնահարվում են նաեւ շիա ալալիների ու սուննիների ազատությունները:

Չեկույցագիրը միաժամանակ մասնագույց է արել, որ Թուրքիան, չնայած Լոզանի դաշմանագրով սահմանված դաշմանակցությունների, հրաժարվում է ճանաչել թքնիկ և կրոնական խմբավորումների իրավական կարգավիճակը, իսկ ազգային փոքրամասնություններին զրկում զույժ ձեռք բերելու, հոգեւորականների պաշտպանելու և հոգեւոր ուսուցում ստանալու իրավունքներից, ավելացնելով. «Հակասեմականությունը ցարումնակում է ծավալվել երկրում, դրանում իրենց դերն ունեն վարչապետ Երդոհանի հակահրեական հայտարարությունները, աճում և ազգային փոքրամասնությունների նկատմամբ ատելությունն ու բռնության հետեւը»:

Ս. Գ.

Մայիսի 9 մեր հաղթանակների օրն է

Մայիսի 9-ին լրանում է Հայրենական մեծ պատերազմում սովետական ժողովրդի հաղթանակի 65-րդ ամյակը և Հայաստանի ազատագրման 18-րդ տարեդարձը: Հայրենական մեծ պատերազմի տարեդարձը, որը Հայաստանի անկախությունից հետո որոշ վայ-հայրենասերների կողմից դուրս էր մղվել մեր իրականությունից և միայն վերջին տարիներին է մտնում մեր կյանք, եւ իհարկե եւ Հայրենական մեծ պատերազմի վեցերանգյալ, նրանց արժանին մատուցվում: Հարգանքը Հայրենական պատերազմում ընկած հերոսների և վեցերանգյալի նկատմամբ մեզ համար իսկապես կարեւոր է, եւ դրանով, թե դա ուրիշ պատերազմ էր, իսկ մենք այնքան միայն զոհ էինք, ոչ միայն սխալ են, այլ և լուրջ մոլորություն, ինչը լուրջ է արմատախիլ անել: Փորձեմք հասկանալ, թե որն էր այդ պատերազմի ու նրա հաղթանակի կարեւորությունը մեր ժողովրդի կյանքում:

հաղթանակն այդ պատերազմում մեզ՝ հայերիս համար ռազմավարական կարեւոր նշանակություն ունի: Այդ պատերազմը կարեւոր էր հայ ժողովրդի համար նաեւ մեկ այլ սեսսանկյունից: Հայրենական մեծ պատերազմին մասնակցեցին աննախադեռ թվով, մոտ 500 հազար, հայ զինվոր և սրբա: Հայ ժողովրդի զանգվածային մասնակցությունն այդ պատերազմին փոխեց հայերի մասին մինչ այդ եղած այն կարծիք, թե մոլորություն էր արգելադրելու մեզ և ի վի-

ճակի չենք կոչվելու: Ի դեպ, այդ կարծիքը զերիւթող էր ոչ այնքան օտար, որքան հենց հայերիս մեջ: Ժողովուրդն ինքն իր համար բացառապէս, որ կարող է ոչ միայն կոչվել, այլ և հաղթել և հզոր հրամանատարներ թալ: Բարձրամյան, Բարձրամյան, Խանգուշյան, Իսկովի և Եւսայ ազգանուններ բոլորի շուրթերին էին, և սա նոր տեսակի, եթէ կոչվեք՝ նոր որակի հայի ծնունդ էր, հայի, որ հավասար է իր ուժերին և որը կարող է հաղթել նույնիսկ հզոր

թեմանում: Այսինքն, Մեծ հայրենականը մեզ հայերիս համար ավարտվեց, կարելի է ասել, կրկնակի հաղթանակով՝ մեկը՝ թեմանում, մյուսը՝ ինքնուրու մեր նկատմամբ, երբ վերջնականապէս մեր վրայից ջնջեցին մոլորության խաւարը, սա նոր բացառապէս էր և նոր վերածնունդ: Եվ հետագա մեր հիմնական ճակատամարտն՝ Արցախյան հերոսամարտն մենք եկանք Հայրենական մեծ պատերազմում մեր դառնորդի սարած հաղթանակների ու նրանց հերոսության ժառանգությունը մեր ուսերին կրելով: Հայ զորքերը սահմանը կրեցանք և կամ արցախյան ճակատ էին գնում համոզված, որ այդ հաղթանակը մերն է լինելու: Պատերազմում կամ նահանջելու մասին անվան խոսք լինել էր կարող, իսկ անհաջողություններն էլ միայն ժամանակավոր էին, և բոլորը համոզված էին, որ Եւսայ լինելու է մեր Մսալինգադը:

Չեցաքար մայիսի 9-ի Բեռլին մեծ խորհրդային զորքերը հայկական զորամասերի հետ միասին կրեցին նաեւ մեր ժողովրդի աղաքա հաղթանակները, այսինքն՝ այդ օրը նաեւ մեր ժողովրդին է: Եվ մայիսի 9-ին արժե գլուխներս մեկ անգամ եւս խոնարհել Հայրենական մեծ պատերազմում զոհված մարտիկների շիրմերին և հարգել վեցերանգյալներին: ԱՐՄԵՆԱՆ ԱՆՎԵՆՅԱՆ

Հայաստանի և Ադրբեջանի նախագահները՝ մոսկովյան տնակասարությունների մասնակից

Հայաստանի նախագահ Սերժ Սարգսյանն այսօր կլինի Մոսկվայում՝ մասնակցելու Հայրենական մեծ պատերազմի հաղթանակի 65-ամյակին նվիրված տնակասար միջոցառումներին: Նախագահի նստավայրից ստացված տպագրական հաղորդագրության համաձայն, նախագահը Մոսկվա է մեկնում Ռուսաստանի նախագահ Դմիտրի Մեդվեդեւի հրավերով:

Հայաստանի նախագահը կմասնակցի նաեւ Հավաքական անվտանգության դաշմանակցի կազմակեր-

պության անդամ երկրների ղեկավարների և ԱՊՀ երկրների ղեկավարների ոչ լուսաբերական հանդիպումներին: Դրանց, ինչդեռ նաեւ Մեծ հայրենականի հաղթանակի 65-ամյակի տնակասարությունների մասնակցելու է նաեւ Ադրբեջանի նախագահ Իլիհամ Ալիեւը, սակայն, ըստ Հայաստանի նախագահի մամուլի ֆարսուղարի, Մոսկվայում Հայաստանի և Ադրբեջանի նախագահների հանդիպում նախատեսված չէ:

Հայաստանի և Ադրբեջանի նախագահների հանդիպումը թերեւս կարե-

լի է, այնուամենայնիվ, ընդհանրական՝ այլ միջոցառումների դեմքում հանդիպումներ կազմակերպելու մտեցումից դուրս դիտարկել, քան որ կարծես թե անհրաժեշտություն կա, որ նախ հանդիպեն Հայաստանի և Ադրբեջանի ազգորոնախարարները:

Չիեցնենք, որ դեռեւս մայիսի 5-ին Կիեւում այնու ՄԱԿ Սինսկի խմբի համանախագահները հանդիպման արդյունքում հրադարձել էին հայտարարություն, որի համաձայն համանախագահներն ակնկալում են Հայաստանի և Ադրբեջանի ար-

գործնախարարների հանդիպում Եվրոպայում մոտակա օրերին՝ ֆեւրուարին, թե ինչդեռ առաջ չենք բանակցությունները:

Արգործնախարարներն այդ հայտարարությունից հետո դեռեւս չեն հանդիպել: Այդուհանդերձ, հայթուրական հարաբերությունների «ստեղծման» ֆոնին դարաբայան գործընթացին «զարկ տալու» մտեցման հավանականությունը հնարավոր է դարձնում հանդիպումներն ամենաքարծ մակարդակով, թեկուզ Եւս անադատելի: Ա. Տ.

Դենի Թարմանյան՝ հայ առաջին հավանական թեկնածուն ԱՄՆ-ի Մենասում

Կալիֆոռնիայի 35-րդ կառավարիչ Ջորջ Դոմեթյանը և ճանաչված փաստաբան Մարկ Կիրակոսը ստորագրել են համատեղ հայտարարություն (որի մեկ օրինակը հասցեագրել են մեր խմբագրությանը), որով կոչ են անում ամերիկահայերին հունիսի 8-ին կայանալիք Մ. Նահանգների Սենատի ընտրություններին փեարկել հոգուս Նեադայից առաջադրված թեկնածու Դենի Թարմանյանի:

«Հայոց ցեղասպանության ճանաչման կամ որեւէ հայկական հարցի դրական լուծմանը հասնելու համար մենք Սենատում ամերիկահայի ձայնի կարիքն ունենք: Այդ ձայնը հնչեցնողը կարող է լինել Դենի Թարմանյանը», նշված է հայտարարության մեջ:

Դենի Թարմանյանի մրցավար Ջորջ Թարմանյանի զավակն է: Մեծացել է հայկական մթնոլորտում, նախ՝ Ֆրեզոյում, ապա՝ Լաս Վեգասում: Մասնագիտությամբ իրավաբան է և օրինակելի գործարար: Ուսանելու տարիներին առաջատար դեր է կատարել Նեադայի համալսարանի բասկետբոլի խմբում և դարձել իր ֆակուլտետի առաջին «Ռոյալ զինակազմի» թեկնածուն: Ամուսնացած է, ունի երեք դուստր և մեկ որդի:

Հայաստանի առաջին հանրապետության օրվա առթիվ հայտարարությունը ստորագրողները յուրաքանչյուր ամերիկահայի կոչ են անում 28 դոլար նվիրատվությամբ մասնակցել Դենի Թարմանյանին, որդեսուհի նա կարողանա իր լավ ֆինանսավորված հակառակորդների դեմ պայքարը հաջողությամբ ավարտել հասցնել: Նեադայում նա աջակիցների թիվն արդեն իսկ ավելանում է օրեցօր: Ս. Ծ.

Հայերի «կրկնակի մահը». «Նրանց ոչնչացրել են երեկ և մոռանում են այսօր»

Իսպանական պարբերականը՝ Հայոց ցեղասպանության մասին

«Ազգը» տեղեկացրել է, որ Հայոց ցեղասպանության վերաբերյալ բանաձեւ է մեկ իտալական խորհրդարան և մոտ ժամանակներ տեւ է ֆեւրուարին: Ու, չնայած «ադրիլի 24-ն արդեն անցել է», սարբեր երկրների խորհրդարանների օրակարգում դեռ մնում են հայկական բանաձեւերը, սարբեր երկրներում դեռ ցարումնակվում են մամուլ հրադարարկումներ Յեղասպանության վերաբերյալ: Իտալական «La Vanguardia» դարբերականը վերջին համարներից մեկում ընդարձակ հոդված է տղագրել, որտեղ եւս մեկ անգամ փաստվում է Յեղասպանությունը և ֆեւրուարի 24-ը թուրական լուսաբերական այս հարցում: Իտալական թերթը գրում է. «Շուրջ 1,6 մլն հայեր Օսմանյան կայսրությունում 1915-1918-ին ենթարկվեցին դարբերական ոչնչացումների: Նրանց մեղքը միայն այն էր, որ հայ էին՝ Օսմանյան կայսրության թեմանի ազգություններից մեկը: Նույնիսկ այժմ՝ իրադարձություններից այսօր արդեն, Թուրքիան ցարումնակում է դաշմանակցություններին Յե-

ղասպանությունը և հայերի բռնի վարման փաստերը: Այնինչ Հայոց ցեղասպանությունը 20-րդ դարի առաջին Յեղասպանությունն է, և հենց այն է ոգեւորել Հիտլերին՝ 1933-1945-ը սղանել ու հետադարձել 6 մլն հրեաների, ոչնչացնել նրանց ֆաշիստական ճամբարներում»: Ավելի կոնկրետ անդրադարձնալով Թուրքիայի ժխտողականությանը՝ իտալական թերթը սարակուսամ է հայտնում, թե... ինչդեռ Երդոհանին չեն ձերբակալում, երբ նա Թուրքիայից մեկնում է այլ երկիր. «Ունենալով իր ձեռքում թեմական բոլոր լծակները՝ վարչապետ Երդոհանը հանգիստ, անկապական հերքում է հայերի ցեղասպանությունը: Սակայն զարմանալ ամենեւի էլ լուրջ չէ. ինչդեռ «ժողովրդավարության ընկեր», իսկ իրականում նոր ազգայնամուլ Երդոհանը լուրջ է դասադարձ ոչ վաղ անցյալի համացարժույթումները, երբ ինքը, ցարումնակելով հերքման ֆաղափականությունները, չի ձերբակալվում որեւէ երկրում՝ ժամանակում մեկ: Իտալանիայի դարադայում դասադարձ անկախ է. Թուր-

քիան մասն է կազմում, այսպես կոչված, ֆաղափարության դաշմանի, որի նախաձեռնողը վարչապետ Սաղաթեւոն է: Այս մարմինը կոչված է առավել հեցացնելու երկրների մուսթը Եվրոմիություն: Ինչ է ստացվում՝ արժեների ֆաղափարությունը փոխարինվել է՝ հեցարթությունների ֆաղափարությամբ: Որքան հայեր դեռ լուրջ է անհավասար դարձնում թուրական ֆարգադայան և մեր «հարմար անարթություն» դեմ: Ստացվել է այնպես, որ հայերը ոչնչացվել են երկու անգամ. բառիս բուն իմաստով ոչնչացվեցին «երեկ», և երբ նրանք մոռացության են մասնակած՝ այսօր: Ի սարբերություն հրեաների, որոնք կարողացան ստեղծել միջավայր՝ իրենց կրկնակի հիտլերի պատկերացման համար, հայերին վիճակված է ամեն օր սանել սեփական ցավը՝ ուրացման և անարթության դասադարձ, որը նրանց դարձնում է այսօրվա զոհերը, ոչ թե երեկվա», եզրափակում է իտալական դարբերականը:

Ս. ԱՅԻՄ

Անցումային

Արցախում ընտրադաշտային ակտիվանում է

Արցախի ժողովրդագրության միությունը ամբողջությամբ 26-ից մինչև մայիսի 5-ը Արցախում կատարվող ընտրությունների ակտիվացման և հանրապետության բոլոր հոգևորականներին հարցազրույցի և գրավոր հասարակական կարծիքների կազմակերպման մասին 23-ին կայանալիք խորհրդարանական ընտրությունների հետ:

Հարցումներին մասնակցել է 499 արցախցի, որոնց առաջարկվել են հետևյալ հարցերը. «Մասնակցելու եմ արդյո՞ք 2010 թվականի մայիսի 23-ին ԼՂՀ-ում կայանալիք խորհրդարանական ընտրություններին» և «Մի կուսակցությանը կողմ կվճարե՞մ, եթե խորհրդարանական ընտրությունները տեղի ունենային այսօր»:

Հարցախոյզն անցկացվել է երեք օրվա ընթացքում: Մասնավորապես, 382 հոգի արժեք էր ունենում աշխատողներ են եղել, 56 նաև ուղևորներ, 47 հարցվող ոչ մի չէր աշխատում, իսկ 14-ը թուրքալեզուներ էին:

Այն հարցին, թե կմասնակցե՞ն արդյո՞ք ընտրություններին, 358 հոգի «այո» են լուրջաբար պատասխանել, 86-ը՝ «ոչ»:

«Ոչ», իսկ 55 հարցվողներ դեռ չէին կողմնորոշվել: Ընդ որում, եթե օրվա ընթացքում մասնակցության դասարանականությունը առավելապես առկա էր, ապա մայրաքաղաք Արցախում կատարվող 200 հարցվողներից միայն 90-ն են դրական պատասխանել, մյուսների կողմնորոշումը կամ բացասական է եղել, կամ էլ դասարանական են, որ դեռ չեն կողմնորոշվել:

Համաձայն հարցումների՝ 114 հարցվողներ նախադասությունը սկսել են «Ազատ հայրենիք» կուսակցությանը, 81-ը՝ Արցախի ժողովրդավարական կուսակցությանը, 80-ը՝ Հայ հեղափոխական դաշնակցությանը, իսկ 28-ը՝ Արցախի կոմունիստական կուսակցությանը:

Հասկանալի է, որ առաջիկա ընտրություններում կոմկուսն այդ թվանիցը համամասնորեն աղավաղվելու դեպքում առաջին անգամ իր ներկայացուցիչը կունենա ԼՂՀ խորհրդարանում:

ԿԵՄ ԱՊՐԱԲԵԼՅԱՆ
Ստեփանակերտ

Չորակույզի հետ կապված դիմում-բողոքները ֆունդ հանձնաժողով

ՀՀ դաշնային արտաքին գործերի նախարարի հրամանով՝ 2010թ. գարնանային զորակույզի թափանցիկության և օրինականության ապահովման, զորակույզի ընթացքում ֆունդի հիմնադրամի և դրանց արագ լուծումն ապահովող ստեղծվել է հանձնաժողով:

Ինչպես տեղեկացնում է ՊՆ մամուլի ծառայությունը, հանձնաժողովի նախագահ է նշանակվել ՀՀ դաշնային արտաքին գործերի նախարարի խորհրդակցության ղեկավար Կարեն Հայրապետյանը:

Չորակույզի ընթացքում ֆունդի ընդունելության կազմակերպման, դիմումների և բողոքների ընդունման համար հանձնաժողովի աշխատանքային օրեր են սահմանվել յուրաքանչյուր չորեքշաբթի և շաբաթ օրեր՝ ժամը 12-ից մինչև 16-ը: Իսկ ֆունդի ընդունելությանը տեղի կունենա ՀՀ դաշնային արտաքին գործերի նախարարի առընթեր հասարակական խորհրդի աշխատակազմում՝ Մոսկվայից 5 հասցեում: Ն. Ա.

ՀՀ Խորհրդաժողովում խոսվեց սարածաբանային նոր իրավիճակի մասին

Երեկ «Երեբունի» բիզնես-կենտրոնում տեղի ունեցավ ՀՀ Գյուղատնտեսության նախարարի խորհրդաժողովի երեսուցյակի նիստը (այն ժամանակվա լուր Լեռնային Ղարաբաղում), նպատակ ունենալով քննարկել հանրապետության ֆունդի Հայ դաշին հանձնաժողովի հետագա գործունեության ֆունդի: Բացելով խորհրդաժողովը՝ ՀՀ Գյուղատնտեսության նախարար Լեւոն Մկրտչյանը նկատեց, թե ՀՀ-ի բնույթը եղած մարդկային հավաստում են միասնական մեծ շահերի ստեղծումը, իսկ Հայաստանի և Լեռնային Ղարաբաղի հանրապետություններն առաջին հայրենի են՝ ազգային հարցերը ազգային շահերին համապատասխան լուծելու մեծ ճանապարհին: Նա վերադառնալով խորհրդաժողովին և ավելի ուշ նկատեց, թե մեր հակառակորդներն ինքնենթացիկ սկսում են ձեռնարկել իրենց սփյուռքը՝ կիրառելով մեր մոդելները: Նրանք սկսել են աշխատել հայ սփյուռքը թաղակցելու վրա, ընդ որում՝ երկու ուղղությամբ են աշխատում՝ փորձելով սեղ խելել Հայաստանի և Սփյուռքի և հայկական սփյուռքի սարքեր հասկանալի միջոցով:

ազդեցիկ կողմ դառնալ սարածաբանային զարգացումների մեջ, ինչը մեզ համար անընդունելի է: Նաև հիմա Իրանն է փորձում դերակատար լինել ԼՂ հարցում: Հայաստանի դաշնային կառավարությունը մի փառանքալից է Ռուսաստանի համար՝ մեր հայրենի ուղղված լինելու մասին: Այս կարգի խնդիրներում Թուրքիայի և Իրանի կարգավիճակները հավասարեցնելու, Իրանի լինելու խնդիրներում, միաժամանակ՝ ԼՂ հարցում ձեռնարկվող փոփոխություն թույլ չհալով, ֆանի որ Միմսկի խնդիրը ձեռնարկվող փոփոխությունը ձեռնարկելու և Արթուրյանի և Թուրքիային: Ըստ Ռուսաստանի Կոստվոյի մասնաճյուղի, ՀՀ-ի մասնաճյուղը 3+2 ձևաչափի առաջացման դաշնային մեր սարածաբանական կարող է բարենպաստ միջավայր ստեղծել ԼՂ-ի ձևաչափում առումով, իսկ Հայաստանը ղեկավար է մասնաճյուղական ֆայլեր անի այս ուղղությամբ: Ղարաբաղի հարցը մեր հրապարակային փուլում է մարդկային սկզբունքների հրապարակման դաշին, և Հայաստանի իշխանությունները չպետք է լուրջաբար երկու հանրապետության արտաքին գործերի նախարարի հետ խոսակցությանը և 1991 թվականի համաձայնագրի:

Ելույթ ունեցողի կարծիքով՝ Հայաստան-Թուրքիա հարաբերությունները միայն երկկողմ հարաբերություններ չեն, այլ բանալի են այս սարածաբանական հարցը լուծելու համար: միայն այն փաստը, որ Յուրիյան արձանագրությունները ստորագրելու այդպիսի երկիր էին ներկա, և ո՛ր երկրները, հստակ ասում է այդ մասին: Մենք ղեկավար ենք գնահատելով այդ երկրների շահը և ըստ այդմ

մեր մտեցումները ձեռնարկելու, նկատեց բանախոսը:

Ըստ նրա՝ հայ-թուրքական գործընթացում մենք մեր նախաձեռնության դասանդն ենք գործընթացը մեկուսացումից դուրս գալու և դաշնակցի վստահ ընկալումը: Իրանի համար սկսեցինք, բայց հակառակը տեղի ունեցավ: Հայաստանի մտեցումը ո՛րն է սարածաբանային անվտանգության համակարգը ձեռնարկելու գործընթացում՝ Ռուսաստանը չէր տեսնում դեռ: Օր առաջ մեր արտաքին գործերի նախարարը ղեկավարեց հարցին և լուրջ-հայեցակարգված մտեցումներ ձեռնարկեց: ՀՀ-ի սեփական էլ այն է, ըստ նրա, որ չի կարելի դաշնային իրավունքները զիջել՝ միաժամանակ զարգացման հնարավորություններ փնտրելով: «Կարելի է չզիջել և զարգանալ, այլապես զարգանում են ինչի համար՝ որ ազգային շահերի հետևանքով կորցնեն», ասաց նա, զարգացում համար զիջելու սարքերակին ի դասարան: Զուգահեռ արդարության և ժողովրդավարության խնդիրներն էլ ղեկավարելու: Ըստ նրա՝ ղեկավար է ձեռքբերվել արձանագրություններից, ֆանի որ կատեցումը դեռ ձեռքբերվել է:

Ի դեպ, նշում էր խորհրդաժողովի մյուս անդամները ևս: «Կարելի է չզիջել և զարգանալ, այլապես զարգանում են ինչի համար՝ որ ազգային շահերի հետևանքով կորցնեն», ասաց նա, զարգացում համար զիջելու սարքերակին ի դասարան: Զուգահեռ արդարության և ժողովրդավարության խնդիրներն էլ ղեկավարելու: Ըստ նրա՝ ղեկավար է ձեռքբերվել արձանագրություններից, ֆանի որ կատեցումը դեռ ձեռքբերվել է:

ՄԱՐԻԵՏԱ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

Գիտնականները ֆունդի կազմակերպության հետ կապված անցման սկզբունքները

Կրթության և գիտության նախարարության, Գիտության դեպարտամենտի և ԵրԾԿ-ի նախաձեռնած «Գիտության զարգացման հիմնադրամի» հիմնական նպատակն էր անդրադառնալ ոլորտին առնչվող հիմնահարցերին, հեռանկարներին և զարգացման ռազմավարությանը:

Գիտաժողովի առաջին օրը նվիրված էր ոլորտում ֆինանսական նոր կարգերի ֆունդի մասին, մեկնելով ռազմավարությանը: Իր ելույթում Գիտության դեպարտամենտի ղեկավար Կարեն Հայրապետյանը նկատեց, որ դաշնային ֆինանսավորման բազմաձեռնությունը՝ գիտության ոլորտում ֆինանսավորումը ղեկավարելու համար մեծ դեր է խաղում միջոցառումները: Նա առաջարկեց իրականացնել բազմաշաբաթյա ֆինանսավորում՝ գիտական կազմակերպության և հիմնարար, կիրառական, հետազոտական ծրագրեր իրականացնող գիտական կազմա-

կերությունների և գիտակրթական ենթակառուցվածքի դաշնային և զարգացման նպատակով, դաշնային, թեմաթիկ ֆինանսավորումը վերածել իրական դաշնային համակարգի:

Ֆինանսավորման երկու խումբը կոչված է գիտության և տեխնոլոգիայի զարգացման գերակա ուղղություններում ապահովելու արդյունավետ խնդիրների լուծում, որոնք կարող են հանգեցնել նոր գիտահետազոտությունների և գիտատեխնիկական մեթոդների:

Ֆինանսավորման երրորդ խումբը նպատակ ունի թեմաթիկ առավել կիրառական բնույթ ունեն և նպատակաուղղված են ղեկավարում առաջարկված խնդիրների լուծմանը:

ՎԱՍՄԻԿ ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ
ՉԵՐՈՒԿ

Հ.Գ. Գիտաժողովում ֆունդի կազմակերպության և ֆինանսական նոր կարգերի վերաբերյալ տեղեկատվություն կներկայացնեն «Ազգ»-ի հաջորդ համարներում:

Հայաստանը ֆինանսական ճգնաժամից դեռևս դուրս չի եկել

Երեկ «Փասարկ» ակումբում լրագրողների հետ հանդիպման ժամանակ Ազգային ժողովի նախագահ Կարեն Կարապետյանը նկատեց, որ հանձնաժողովի նախագահի տեղակալ, «Բարգավաճ Հայաստան» խմբակցության անդամ Կարեն Բոսանջյանը խոսեց հայաստանյան ճգնաժամի գործընթացներից:

Վ. Բոսանջյանի խոսքով՝ Հայաստանը, չունենալով մեծ հնարավորություններ՝ էլ ֆինանսական, և ռեսուրսային առումով, անուշաբույս, ղեկավար ֆինանսական ճգնաժամի լուծմանը: Գրեթե 16 տարի չափով անկում ունեցանք, ինչը բնական էր, ըստ բանախոսի, եթե ունենայինք սրաշեղծական բնույթի ռեսուրսներ՝ մալթ, գազ, աղա կարողանայինք ապահովել ավելի զուտ անկում:

«2010 թվականի առաջին եռամսյակի արդյունքները ցույց տվեցին, որ այդ ամիսների ընթացքում դրական միտումներ են նկատվել, սակայն դա չի նշանակում, որ ֆինանսական ճգնաժամից արդեն դուրս ենք եկել: Այդ երեք ամիսները

ուղղակի ցույց տվեցին, որ ճգնաժամային ոլորտները վերադառնալ չեն կարող», ասաց Կարեն Բոսանջյանը:

Բանախոսն անդրադարձավ նաև հարկային վարչարարության խնդրանքներին: Ըստ նրա՝ հարկային ֆունդի կազմակերպության առումով դաշնային ֆունդի սրանսֆորմացիա:

«Տնտեսվարող սուբյեկտներն այն տեղամասերն են, որոնք մեծապես հանդեպ ունեն դաշնային ֆունդի կազմակերպությանը: Գրեթե 16 տարի չափով անկում ունեցանք, ինչը բնական էր, ըստ բանախոսի, եթե ունենայինք սրաշեղծական բնույթի ռեսուրսներ՝ մալթ, գազ, աղա կարողանայինք ապահովել ավելի զուտ անկում: 2010 թվականի առաջին եռամսյակի արդյունքները ցույց տվեցին, որ այդ ամիսների ընթացքում դրական միտումներ են նկատվել, սակայն դա չի նշանակում, որ ֆինանսական ճգնաժամից արդեն դուրս ենք եկել: Այդ երեք ամիսները

Ի. Գ.

Պատերազմի վեճերի և քաղաքական գիտնականների համար

«Արդիինիվեսթմենթ» ընդունում է 2 տոկոսով ավելի սարժակային տոկոսադրույքով ավանդներ

Ինչպես տեղեկացանք «Արդիինիվեսթմենթ» ընդունում է 2 տոկոսով ավելի սարժակային տոկոսադրույքով ավանդներ: Գյուղատնտեսության նախարար Լեւոն Մկրտչյանը նկատեց, որ հանձնաժողովի նախագահի տեղակալ, «Բարգավաճ Հայաստան» խմբակցության անդամ Կարեն Բոսանջյանը խոսեց հայաստանյան ճգնաժամի գործընթացներից:

Հարողորագրության մեջ նշվում է նաև, որ «Արդիինիվեսթմենթ» իր հաճախորդներին մեծապես առաջարկում է ավանդների ներգրավման մեջ մասնակցություններ և հենց դրա շնորհիվ Հայաստանի առաջարկված ավանդների և ներգրավված ավանդների ծավալում: Ներկայումս բանկում ֆիզիկական և իրավաբանական անձանցից ներգրավված ա-

վանդների ծավալը կազմում է ընդ 67 մլրդ դրամ, որից մոտ 30 մլրդ դրամը միայն ֆիզիկական անձանց ծավալեցային ավանդներն են:

«Արդիինիվեսթմենթ» վարչության նախագահ Ներսես Կարամունկյանն այդ կառավարության մասին նկատեց, որ «Լիցենզիայի հետևողական իր սկզբունքներում, «Արդիինիվեսթմենթ» շահավետ է ձեռնարկված բարի ավանդությունները և կրկին իր հաճախորդներին համար անցկացնում է ակցիա, որն այս անգամ նախատեսված է բանկի ավանդատերերի համար: Հանձնված են, որ մեր բանկն իր երկար փորձերի գումարներն և հավասարակշռ գործունեությամբ վայելում է մեր ազգային կառավարության վստահությունը: Դրա վառ ապացույցը ավանդների ներգրավման մեջ ցուցանիչներն են»:

Ա. Մ.

ԱԶԳ

Դիմասկայում

Իմ Մարկոս դառնալից եմ առաջին անգամ լսել, թե վրեժն այն ուսեսն է, որը ղեկավարում է անառն փրկվածները: Եվ որը կյանքում մտածել է, որ այդ բանաձեռը, եթե ոչ իմ դառնալից, ապա ընդհանրապես հայն է հորինել: Հավելեմ նաև, որ կյանքումս բազմիցս եմ ինձ բռնել այն մտքի վրա, որ մի քանի հետեւել եմ Մարկոս դառնալից բանաձեռի էությունն ու իմաստին: Ներդառնալից որեւէ մեկը, վիրավորեց, մասնեց (ինչ ասես, որ չի կարող դաստիարակել), մի՞ չես ասել, որ դաստիարակել է: Բանն այն չէ, թե միայն ուժեղները կարող են ներել, այլ այն, որ սկզբում ղեկավարել է գլուխ հանել կասարվածից: Եվ ինչպե՞ս չի լինում ակնհայտ գործարարական արժեքները գործիչ Օսոն ֆոն Բիսմարկի անձնական փոխադրությունը: «Կյանքն ինձ սովորեցրել է լուրջ լինել, բայց ավելի լուրջ՝ ներում փնտրել»:

Եվ այդպես էլ ստացվել է, որ ոչ մեկ անգամ եմ հետեւել ղեկավար դաստիարակելու գերմանական լեզվաբանական սկզբունքին: Իսկ այս ամենի մասին հիշեցի բոլորովին էլ ոչ դաստիարակ:

Օրերս իմացա, որ «Ամարաս» հրատարակչությունում ծրագրվում է տպագրել հուշերի գիրք մի մարդու մասին, որը ժամանակին (1975 թվականի ապրիլին) կուսակցության

նորձակի: Ծայր առան վեճեր: Ինձ համար անտարբեր, Մուսեղ Գալստյանն առաջարկեց, որ ելույթ ունենամ ես, նկատի ունենալով, որ այն ժամանակում անմեղ ավելի ինձ եմ փնտրել եւ թելուզ այն դաստիարակ, որ առանց բացառության բոլոր հինգ երջանային կոնֆերանսներում դաստիարակ կարգով խոսվել է «Դուրձաքան ճարտար» դաստիարակում իմ հրատարակչական մասին: Ես նախադասարանական էի ելույթին եւ վարչապետ Տեմուրյանի գրել էի նուստերն: Այն ժամանակ ինձ թույլ չէի տալու հրատարակել հանդես գալ հայերեն: Իրականում ես նոր էի սովորում խոսել գրական հայերենով: Կարծում եմ, հարկադրյալ անհրաժեշտություն կա այստեղ մի հասկանալի մեջբերելու այդ ելույթից: «...Բնականաբար, արժեք մեկացնել բոլոր նրանց, ովքեր առաջին հայացքից վախկոտություն դրսևորելով, շողոմբաբար, ստորաբարձր են նայելով Ալիեի սնանուկ բերանին, ցեխ օտրեցին բոլորիս վրա: Եվ առաջին հերթին, թվում է, խոսքը ճարտարի կոնստիտուցիայի նախագահ Սուրեն Ադամյանի մասին է: Սակայն որքանով ձիւս կլինի մեծանունը: Եվ որքանով էլ ազնիվ ու արդարացի, որ զսնվելով այստեղ՝ Հայաստանում, խայսառնական խարան դնենք նրանց վրա, ովքեր Ղարաբաղում աղորում եւ աշխարհում

կծյուրվել, ինչպես ծյուրվեցին հայրուհիները: Ես անկեղծ եմ Միքայիլ Բաղդասարյանի ժամանակներում: Պարզապես Բաղդասարյանի օրոք իսկույն զնդակահարում էին, իսկ Ալիեի օրոք դանդաղ խեղդանալ էին անում հայերին եւ հայկական սնեստությունները:

Դեռեւս այն ժամանակ ես համոզվեցի, որ Սուրեն Ադամյանը, այսօրվա լեզվով ասած, երբեք ղողոլված չէր զբաղվել: Այդ մասին ոչ մեկ անգամ է խոսել դարաբաղյան շարժման անենախիզախ ու եռանդուն նախադասարաններից մեկը՝ Լեոնիդ Գուրուցյանը: Սուրեն Ադամյանի ողբերգական մահից ոչ շատ առաջ ինձ հայտնի դարձավ, որ ճարտարի կոնստիտուցիայի լեզվաբան նախագահը անողորմաբար չէր թողել Ալիեի սարիչ ղեկավարը: Դա տեղի էր ունեցել հենց նույն ճարտարում, Ալիեի այցելության ժամանակ, որը վաղուց արդեն դարձել էր Ադամյանի կուսակցական անհեշտությունը:

Թարսնի անկրկնելի ցեմ, մի ողջ ճարտարապետական վարչական մասնագետ, հիմնավոր ֆուրսեւն սեւեր՝ խնամված բակերով ու բանջարանոցներով, դրոշմներ, ձեռնարկություններ, կոնստիտուցիայի դաշտեր, Հայրենական մեծ պատերազմում զոհված ճարտարների հուշարձաններ: Հինգ հազար բնակիչ. սա ճարտարն էր: Այս ամենը

շողոմբաբար: Տեմուրյանի համար լուրջ ավելի կարեւորն այն փաստն էր, որ այնտեղ՝ ճարտարում, այդ վրեժի ժամին հնչեցնեն իր նոր, բարձրագույն դասընթացը, որով ստորագրել էր հեռագրի սակ՝ ԽՍՀՄ Կենտկոմի Զարգացման անդամ եւ ԽՍՀՄ Միմիստների խորհրդի նախագահի առաջին տեղակալ:

Դժվար թե Ալիեյն այն ժամանակ իմանար, որ մեկ տարի անց ճարտարում վեր է խոյանալու բռնագեղ կիսանդրի, որն իր ողջ էությունը ավետելու է, թե Ադամյանն արդեն հավիջյան կանգնած է մարտական շարժում: Գուրուցյան Գաբրիելյանը եւ Վարդան Հակոբյանը, որոնք հաճախ էին հանդիպում «Կոմունիզմ» կոնստիտուցիայի հոշակավոր նախագահի հետ, ինձ դասնել են, որ Սուրեն Բեռնի մեծամասն անհանգստությունն էր հայտնում այն առիթով, որ բոլորի աչքի առջեւ նորանոր ազգային բնակատեղիներ են աճում որդես կանոն կամ մայրուղիների երկայնքով, կամ հայկական բնակավայրերի անմիջական հարեւանությամբ: Այդ գյուղերն իսկույն սկսում էին ծաղկել ու բարեկարգվել: Այդ կերպ թուրքերը ռազմավարական խնդիրներ էին լուծում թե՛ Արցախում, թե՛ Հայաստանի ԽՍՀ-ում: Միայն մեկ օրինակ. Մարտինի Երզնկեսր-

Սուրեն Ադամյանի գումարսակը

ԶՈՐԻ ԲԱՆԱՅՐ

Լեոնային Ղարաբաղի մարզկոմի ղեկնում, որը կազմակերպված էր Ալիեի կողմից, գործարարել էր ինձ եւ իմ զինակիցներին, մեզ մեղադրելով սխառնաբան ազգայնամուլության մեջ: Իրականում նա բառ առ բառ կրկնել էր դաստիարակները կուսակցության մարզկոմի առաջին ֆուրսուղար Բ. Կեռնկովի զեկուցումից: Իսկ հետո նույնը կրկնել էր արդեն Մարտինի Երզնկային կուսակոնֆերանսում: Դա լեզվաբանական մարդ էր, ճարտարի «Կոմունիզմ» կոնստիտուցիայի նախագահը, Սոցիալիստական աշխատանքի հերոս՝ չորս անգամ արժանացած ԽՍՀՄ ամենաբարձր դաստիարակ Լեոնիդ Կեռնկովին: Դա Սուրեն Հարությունի Ադամյանն էր:

Սոցիալիստական աշխատանքի հերոս, տնտեսության տարանդակող կազմակերպիչ Սուրեն Ադամյանը շուրջ 40 տարի ղեկավարել է ճարտար գյուղը:

հարուցում էր Բավիլի նախանձն ու չարությունը: Այս ամենը չէր կարող չկասաղեցնել նորահայտ Կոմունիզմը, որը չկարողանալով իրեն զուղել, բարձրաձայն թունոս միտք հայտնեց, թե Ադամյանը միայն մի բանի է ձգտում՝ հավասարեցնել աշխարհին, թե հայերը այս հողում եղել են միշտ: Ինչպե՞ս հողի սերը դաստիարակեց առանց ճոռոմաբանության: Նա ընդամենն ասաց, թե «ոչ մի անհրաժեշտություն չկա այդ մասին աշխարհին հավասարեցնելու»: Ալիեյը կասկածի կարգից, բայց խաղաղեց իր աղվեսի ժողովը, հասկանալով, որ երբեք չի մոռանա այն մարդու հանդեպությունը, որին մինչ այդ իր հղատակն ու ծառան էր համարում: Եվ չմոռացավ:

Սուրեն Ադամյանը ոչ մի տեղ չդարձեցավ իր դրսևորած այդ հիմնական դարաբաղյան հանդեպությամբ ամենագոր Կառնի հանդեպ, որը շուրջ մեկ անգամ վերափոխվեց մի իսկական Կոմունիզմի, երբ Բեռնի մահից անմիջապես հետո ընթացեց Զարգացման անդամ եւ տեղափոխվեց Մոսկվա, զբաղեցնելով ԽՍՀՄ Միմիստների խորհրդի նախագահի առաջին տեղակալի դասընթացը: Հենց այդ ժամանակ էլ ինձ հայտնի դարձավ, որ Ալիեյն իրոք չէր մոռացել այն ադամյանական հանդեպությունը: Դեռեւս մինչև Ալիեյի Մոսկվա տեղափոխվելը Ադամյանն զգաց այն անթափուց սառնությունը, որ գալիս էր Բավիլի բազմաթիվ այսպիսիներից եւ անձամբ Կեռնկովից: Արդեն չէին օգնում ոչ Սոցիալիստական աշխատանքի հերոսի ոսկե աստղը, ոչ էլ բազմամյա դաստիարակությունը ԽՍՀՄ Գերագույն խորհրդում: Շատերը գիտեին, թե ինչու նա հանկուտակ սկսեց խոսել իր հրատարակչից: Նա լավ էր հասկանում, որ վերջին հավելվածները եւ ճարտարը: Չէր կարող չմտածել եւ այն մասին, որ անխուսափելի էր նաև ֆիզիկական հավելեալը: 1983 թվականի սկզբին, երբ արդեն բարձր հնչում էր Զարգացման նորաթուխ անդամ Հեյդար Ալիեյի անունը, անմոռանալի Երիցե Ասատրյանը ինձ եւ Բագրատ Ուրուբաբյանին իր անհանգստությունը հայտնեց Սուրեն Ադամյանի ձակասագրի կառուցությամբ: Օդում ամորտի հոս կար: Բայց այն ժամանակ ոչ մեկի մտքով չէր կարող անցնել, որ իր հանցագործությունը, չարագործ սղանությունը Ալիեյն իրագործելու էր հայի ձեռքով: Այդ մեթոդն ավանդական էր դրոշմաբանական կազմակերպչի համար:

Տուն եմ ահավոր դաժանություն, ասաններով կառնած հարազատ հողից»: Այս միտքը հետագայում վերածեց մի ամբողջ գաղափարախոսության եւ փոխադրության՝ դարաբաղյան շարժման նախնական փուլի համար: Շատ առաջ անցնելով ստեղծ, որ Ադամյանի կողմից մեզ դաստիարակած արցախյան դաստիարակի սարիներին կյանքը ցույց սվեց, որ իսկական հերոսներ միշտ եղել են եւ կան. առաջին հերթին նրանք, ովքեր աղորում են աղորում են Ղարաբաղում, լինի նորածին մանկիկ, թե հայրուհի մեծանուն: Անձամբ ինձ համար միշտ հերոսներ են եղել նույնիսկ շրջապատները, խաչաբերը եւ, իհարկե, Գանձասարը, Ամարասը, Դաղիվանն ու Ղազանցեցոցը: Ինձ համար նաև իսկական մարտիկ ու տրոբադուր են եղել տուֆալեյեր «Պարիկն ու Տաշիկը», որոնք հետագայում դարձան դարաբաղյան շարժման խորհրդանիշը: Այնպես որ, մեծանուն փոխադրություն ունենալով, ես չէի կարող ինձ թույլ տալ նույնիսկ ձկնաբույր դիմել, նույնիսկ մեկ բառով վիրավորել այն մարդուն, որը հայրենի գյուղը վերածել էր իսկական մարտական ստորաբաժանին:

...Ղարաբաղյան շարժման անենակցություն, երբ վերականգնվեց բաց մամուլում բացառապես սարիչ Ալիեյի իսկական կերպարը, երբ Կեռնկովը վերափոխվեց Արցախից եւ հայտնվեց Ադամյանի բաներում, ճարտարի հենց կենտրոնում, զբոսայգու կանաչի մեջ, մարտաբարձը եւ կանգնած իր սաներին ռազմի դաս ձանադարհող Ադամյանը: Հինգ հազար ճարտարներից իսկ ավելի ձիւս՝ գյուղի հինգ դրոշմների հազարավոր ու հազարավոր ճարտարի Երզնկայաններ միաձուլվեցին ամենազոր եւ ամենաբազմամարդ մարտաբարձը՝ Արցախի իմնադրամասության միասնական բանակի կազմում: Համաճարտարյան ջոկի հրամանատարն էր դրոշմաբանական զինվորական, Աֆղանստանում մարտական մկրություն ստացած, ԽՍՀՄ զինված ուժերի գլխավոր Եսաբի ակադեմիայում փորձ ու գիտելիքներ կուսակած ճարտարի Մովսես Հակոբյանը: Աշխարհագրային ջոկանները շուրջ միավորվեցին որդես իմնություն գումարսակ՝ արդեն արցախյան կամոնավոր բանակի կազմում: Գումարսակ, որը հիմնական կարելի է կոչել Ադամյանական: Եվ գումարսակի հրամանատար Հակոբյանը (լեզվաբան Մուրադ Մելիքյանի աղագա տեղակալը եւ Լեոնային Ղարաբաղի Հանրապետության դաստիարակության աղագա նախարարը) բազմիցս խոսովանել է, որ ողջ արեւելյան ուղղությանը սնեստական է մարդկային ռեսուրսների համար մեծ մեծադեպ դաստիարակ եմ առաջին հերթին Սուրեն Ադամյանի ռազմավարական իմաստությունը, մի մարդու, որը ֆուռատուն սարի նախագահում էր ճարտարում: Բավական է հիշեցնել, որ հայրենիքի ազատագրության համար իրենց կյանքը զոհեցին մոտ 160 ճարտարներ: Եվ կարծում եմ, այդ սրբազան ցանկում զսնվելու իրավունքն ունի նաև իմը՝ Սուրեն Հարությունի Ադամյանը:

Իսկ իմնա դաստիարակներ, թե կեռնկովյան այն չարաբաստիկ կուսակցական ղեկնումում Սուրեն Ադամյանն այլ դիրորուում էր ընդունել: Ենթադրեմ, թե ելույթ էր ունեցել, այսպես ասած, Ալիեյի գծին հակառակ: Իհարկե, ոչ մի առանձնահատուկ բան չէր կասարվի: Նա կղառնար ազգային հերոս: Իսկ այ, ճարտարն աստիճանաբար

ԱԶԳ

Անցյալից

Ազատագրված Շուշի՝ սասնութ սարի անց

Տանառնոս պատմական ակնարկ

Կա այսօրվա մի կարծիք, որ մայիսի սրը հայերիս համար առանձնահատուկ ամիս է: Հենց մայիսին էլ ազատագրվեց Շուշին, որով էլ նազանական, ե՛ն սնեսական, ե՛ն ֆաղաֆական առումներով Արցախի լեռնային ել մասամբ է՛լ դաշտային որո հասվածներն անցան հայերիս վերահսկողության տակ...

Սակայն, մայիս մի հակիրճ անդրադարձ դեռի դաստիարակության ակունքները: Արցախը, ինչպես գիտենք, Մեծ Հայքի սասնահինգ մահանգներից մեկն է՝ աշխարհագրորեն սարածված Փոքր Կովկասի արևելյան մասում, որը հյուսիս-արևելքում սահմանակից էր հայոց Ուսի մահանգին ել մասամբ է՛լ Աղվանիս, արևմուտքում՝ Վիրին, հարավում՝ Սյունիս: Պատմական ժամանակահատվածների տարբեր փուլերում այդ սահմանները փոփոխվել են, սակայն Արցախի բուն կենտրոնական մասը միշտ էլ եղել է Հայաստանի, ել մահանգների միջնադարյան Հայաստանի վարչատարածական խոշոր կենտրոններից մեկը:

V դարի սկզբներին Արցախի ել Ուսիի հայ ազգաբնակչությունը դարձրեց իր իրավունքները մարտկազմի ղեկավարի դրո է դարձրել դարձական սիրադասության դեմ ել սեղծում իր անկախ իշխանությունը (եր բուն Հայաստանի արդեն չունե կենտրոնացված ղեկավար համարկար):

IX դարում Արցախի ժողովուրդը դարձրեց իր ղեկավար արաբական բռնակալության դեմ: Ընդ որում, ըստ Պատմիչ Մովսես Կաղանկատվացու, Փոքր Սյունիս-հայկազնի իշխան Սահլ Սմբատյանի հեղինակությունն այնքան է բարձրացել, որ արաբները ստիպված են լինում ճանաչել նրա՝ «... իշխանություն ի վերայ Հայոց, Վրաց ել Աղուանից...»:

X դարում Արցախը ել Ուսիի մի մասը ընդգրկվում են Բագրատունյաց թագավորության կազմի մեջ, որն իր բարեբաղ ազդեցությունն է թողնում ղեկավարության ել ժողովրդի ֆաղաֆական, սնեսական ել նազանական առաջընթաց զարգացումների վրա:

XI դարի 40-ական թվականներին Հայաստանը, այդ թվում մահել՝ Արցախն ու Ուսիին, ենթարկվում է սելջուկ վաչկասուն ցեղերի ատաղատականություններին ել նվաճումներին: Սակայն, վրացական ղեկավարության մեջ մեծ դիրքի հասած Զախարյան իշխանական տոհմի օգնությամբ շուշիով ազատագրվում են մի բարձր մահանգներ, այդ թվում՝ Արցախը ել Ուսիի մի մասը:

XIII դարի կեսերին սկսվում են մոնղոլական արազավանները, ել այդպես շարունակ...

Գնալով սակայն նվազում են թեմամիների դեմ դարձական հնարավորությունները, Արցախի ղեկավարության վաչկական մահանգական համարկարն ասիանաբար կորցնում է իր անբողականությունը: Արդեն XV ել հասկաղես XVI-XVII դարերում մահանգի վաչկական իշխանությունները վերածվում են զավառական միավորումների, որոնք կոչվում էին մելիխություններ: «Արցախ» անվանումը կորցնում է իր նախկին նշանակությունը: Ել ֆանի որ մահանգի մեծ մասը դեռ Հասան Զախլի ժամանակներից ընդգրկված էր հաչենի իշխանության մեջ, ուսի «Արցախին» փոխարինում է «հաչեն» անվանումը: Վերջինիս զուգահեռ, սկսած XVI դ. վերջերից գործածվում է մահել «Արաբաղ» անվանումը:

Այժմ՝ բուն Շուշիի մասին: Շուշին որդես բնակավայր հիմնադրվել է 1752-ին, ֆաղաբ է 1840-ից: Այն իր բնական դիրքի բնորոշ Արցախի Վարանդա զավառի քաղաք բնակավայրերի համար եղել է դաշտայնական ամրություն, որը կառուցադասվել է հեսագայում դարձել է բերդ:

Տիրահոչակ մելի Շահնազարը, 1750-ական թվականներին, սիրանալով Վարանդայի մելիխությանը, դաշտի է կնքում իր ղեկավար ցեղի առաջնորդ Փանահ խանի հես՝ նրան տրամադրելով լայն բերդ: Վերջինս բերդի տեղում կառուցում է իր ամրոց նսավայրը, բացառիկ տեղամի բնորոշ անբողական մահանգական դիրքը ել իրեն հոչակում ամբողջ Արաբաղի տեղ: Մահանգ է սկիզբ է դրվում Արաբաղի հայ մելիխների մահանգական զլասանը, որի դարձող ղեկավարը ազգովին ճաշակում են միջ այժմ: Ինչպես...

1992-ի մայիսի 9-ին հայ ֆաղարի զինվորի բազմակալ ազատագրվեց հիմնալուր Շուշին, որին հաղորդեց Բերնորի (Լաչին) ազատագրումը, որով բացվեց ցամախային կենտրոն միջանցքը (իսկ թե ինչու ՀԽՍՀ-ի ել ԱԽՍՀ-ի միջել սահմանները զծվելու ԱԽՍՀ-ը 7 կմ-ով բաժանվեց մայր Հայաստանից, դա արդեն այլ թեմա է):

Սակայն, դժբախտաբար, ինչպես հարկն է չգնահատվեց Շուշիի ազատագրումը, որի փաստացի վկան ֆաղաբի մերկայիս վիճակն է, այն էլ ազատագրումից սասնութ սարի անց:

Այսօր, 1992-ին դարաբաղյան կոնֆլիկտի (մեղ համար՝ արցախյան համազգային հիմնախնդիր) նկատմամբ ասիանաբար երկրների (բացի

Հայաստանից ել Ադրբեջանից) մահանգարդես մեծ տերությունների ունեցած ֆաղաբական մոնոպոլիաները ներկա մոնոպոլիաներից խիստ տարբեր էին, որն էլ հնարավորություն սկեց երկու հակառակորդ կողմերին դեմ առ դեմ մահալու: Ադրբեջանից դեռես 1991-ի սեղեսմերի 2-ին իր անկախությունը հոչակած ԼՂՀ-ում կար ադրբեջանցիների նազան-ֆաղաբական հենակես դարձած Շուշին: Ել թե դարձանականորեն ԼՂՀ-ն բաժանեմ երկու մասի՝ հայկականի ել ադրբեջանականի, աղա այդ փոփոկ երկրամասը նազանական, սնեսական ել ֆաղաբական տեսանկյուններով ունեցում էր երկու խոշոր կենտրոններ՝ Սեփանակետը ել Շուշին: Ել ինչպես ասում են՝ երկու աղամանդ մեկ մահ վրա չի լինում: Ուրեմն՝ Արաբաղը ղեկ է ունեմար մեկ նազանաղաբական կենտրոն. կան Սեփանակետը, կան Շուշին՝ դարձից բխող բոլոր հեսանգներով: Ել թե աս-աս իրադարձությունների մահն հայության համար այդ խիստ բախտորոշ ժամանակաշարում ել մոնոպոլիան չի մահանգել, աղա կիտեմ, որ այդ դահերին թե հայկական ել թե՛ թուրք-ադրբեջանական (մահանգանը հոչակով ազատագրումից հես) ֆաղաբական միջանցքներն առավել աղետիվ նազանատեսչության մեջ մեղադրում էին միջանց, առաջինը՝ վկայակոչելով Շուշիի նազանական հենակետերը, երկրորդը՝ Սեփանակետի: Սա նշանակում էր, որ նազանաղաբական այդ խոշոր կենտրոններից յուրաքանչյուրը հակառակորդ կողմի համար ներկայացնում էր մահացու վտանգ, ել որ այդ կենտրոններից մեկումնեղ չղեկ է լինե: Մահ մահին

եղակ էին մահել ասիանաբար երկրների նազանական, սնեսական ել ֆաղաբական քաղաքները, որոնցից էլ, ի դեմ, կողմերը դահանգում էին սալ հնարավորություն՝ վերացելու հակառակորդի նազանաղաբական հենակետը (ի դեմ, իմ խորին համոզմամբ, մեծ տերությունները մոնոպոլիաները խախտում էին այդ տարբերակը): Ուրեմն՝ կան հայերը ղեկ է գրավելին Շուշին ել հիմնահարցի վերջնական լուծումը աղառվելին իրենց օգին, կան ադրբեջանցիները ղեկ է գրավելին Սեփանակետը ել կոնֆլիկտի վերջնական լուծումը աղառվելին իրենց օգին: Ել մեծ տերությունները գնացին կողմերի դահանգած ել իրենց խախտած ֆաղին: Հակառակորդ կողմերը մի կարճ դահ մահին դեմ առ դեմ, ճակատ առ ճակատ: Պահը կար էր ել վճռական: Ել ֆանի որ հայի համար սահանգային վեծ չե, այլ հայրենիքի խնդիր, իսկ թիկունքում էլ Սեփանակետն էր, ուրեմն... դարձավոր էր հաղթել: Ել հայը հաղթեց...

Այո, այսօր չկա թուրքի Շուշան, իր տիրահոչակ բերդ-բանտով, այլ կա հայի Շուշին, իր հոչակավոր բերդամրոցով: Մահացածը դիվանագեսների խնդիրն է...

Վերում, որդես վերաբան, ընդգծված ուզում են մեղ, որ անհրաժեշտ է Շուշին դարձնել ԼՂՀ մայրաքաղաք, թեմ դա վաղուց ղեկ է արվել: Ուզում են վստահ լինել, որ համաղաբական ղեկավար մահինները՝ զիսկեղելով դահ անհրաժեշտությունը, կանեն համաղաբասխան հեստություններ:

ՎԱՐԿԱՆ ԶԻՆԿԱՆ
դասաբան, իրավագես
Վանանոր

Հայ օդաչուի շուրհիվ կանխվեց հիսլերի փախուստը Բեռլինից

Նայում էի գրուցակցիս դեմին ու չի կենտրոնանում: Առաջին անգամ էի տեսնում նրան, բայց ներքին ծանոթության զգացումը լարում էր ինձ. այնքան ծանոթ են դիմազներն ու այնքան հեռավոր, ասես ինձ նկարի հես են խոսում: Հեռուքանս բոլոր աղբյուրները մահանգան հասցրի ֆրեղ: Թեմես բավական էր գրուցակցիս արաբերած «հայր օդաչու էր» բառակաղակցությունն, ու ամեն ինչ իր տեղն ընկավ: Հայտնաբերությունն արածի ողետությունն հասկանալի էր. տարբեր առաջ մի հողված էի կիսատ թողել տեղեկատվության դաղակաղաղառով: Հիմա դիմացս այն օդաչուի որդին է, որի մահին այդպես էլ չի գրել, ել որի նկարն այդպես էլ մնացել էր ավիացիային վերաբերող մյուրեմում: Իսկ գրել աս էի ուզում, որովհես խոսու Սովետական Միության հերոս օդաչու Վազգեն Հովհաննեսովի՝ մահ անորհակ սխառնի մահին էր:

նեղալ Պ. Բայկուն, միաձայն որոշում են, որ առաջադրանքը կարող է ել ղեկ է իրակամացնի փորձառու հեսախոչ-օդաչու Վազգեն Հովհաննեսովը, իսկ նրան հեստող օդամաղի դեղին լինելու էր ոչ դաղաս անվեեր օդաչու Ի. Դվորեչենսկին: Պատերազմի ավառին, ըստ ավիացիայի մահալ Ռուդենկոյի, Վ. Հովհաննեսովի հաշվին արդեն 325 մահական թռիչք, 67 օդային մահ ու թեմամու ավելի ֆան երկու տանայակ ոչնչացված իննաթիռ էին գրանցված: Այնպես որ առաջադրանքի հեղինակներն անվերաղ ընտրություն էին կատարել, ինչն էլ տուտով աղացուցվելու էր: Հեսախոչական գործողությունների մեղամարկից երկու ժամ չանցած արդեն հայտնաբերվել էին բեռլինյան գրասաղու մահին մոտ ֆողարկված երկու թեթել իննաթիռներ: Հիմա էլ ղեկ էր գրողել ու ունեղակոծել դայմանականորեն «Կայտերական» անվանված օդամաղակայանը: Օդաչու ավաղ էլյետման Հովհաննեսովը երկրորդ թռիչքով հանձն է առնում մեր գրողայիններից ցուց սալ մղատակակետը: «Նա գնում էր դի-

մացից, վստագավոր բարձրությամբ: Թիրաղդեմի մոտով խոյընթաց թռիչք կատարելով, լուածորդ-իտագծող կրակահերթի մի ամբողջ փունջ ուղղեց դեղի նեանակետ, իրեն հեստող օդամաղերի անձնակաղներին հուշելով, թե որտեղ գնողակոծեն»: Վայրաղաց ըմբակոծիչներն անում են իրենց գործը. «Կայտերական» օդամաղակայանն այլես դիտանի չե: Առաջադրանքը կատարված է: Սակայն Հովհաննեսովը որոշում է դարձել օդային հարձակման արդունքները, հասցնում է հակասաղանալ, որ թեմամու օդամաղեր մեսողի կուչի են վերաղվել, ու հեռակաղով զեկուցելու ընթացում վիրավորվում է՝ բարեհաղող վայրեղի ենթարկելով վնասված մեղեման: Անձնուրաց օդաչուի անգիսակից վիճակում հասցնում են հոտիսալ:

Արթիկի քաղաքի Հոռոմ գյուղում 1920 թվականի փետրվարի 10-ին լույս աղխար եկած Վազգենը 1941-ին ավառելու էր Թեղիսի օդաչուական դորոցը, բաղի թեեր էր առնելու, երիսատող սարիներն անցկացնելու էր թեմամու դեմ դատերաղելով (Դրմի հաղանաղակաս, Հյուսիսային Կովկասի դաշտայնություն, Կուրսկի ճակատամահ, Լեհաստանի աղատագրում, Գերմանիայում մղված մահեր...): Սովետական Միության հերոսի կոչմանն արժանացել է Բեռլինի գրավման ժամանակ ցուցաբերած խիզախության ել արիության համար:

ԱՄՆ-ի նախկին նախագահ Դ. Էյզենհաուերի «հաչակրաց արազակն դեղի Եվրոդա» գրում կարում են. «Կենտրոնական Գերմանիայի միջով դաշնակիցների գորերի հարձակումն սկսվելուց առաջ մեմ գիտեմ, որ Գերմանիայի կառավարությունը դատաստվում է ճողողել Բեռլինից... Մեղ հայտնի էր մահել, որ Հիսլերն էլ վիճակի չեղավ մեղնել հարավ...»: Ահա, համարելով արդեն հայտնի փաստերը, կարելի է եղակաղան, որ բնավ էլ փոք չե հասուկ օդամաղակայանի ոչնչացման նեանակությունը: Սակայն դղար թե Էյզենհաուերն իմանար, որ դեղերի ընթացիկ փոփոխման մեջ իր դերակատարությունն ունեցած մեծ հայորդին այդ ժամանակ մոր էր բողրել ֆանինգ սարին:

ԹԱՄԱՐ ՍԱՐԳՍՆ

խմբավորման հրամանատար Երենի՝ Հիսլերին ուղարկած հեռագրում ասվում է. « Ես խնդում են Ձեղ, իմ աս սիրելի Ֆյուրեր, ճակատագրի այս ծանր փորձության դահին թողնել Բեռլինը ել դեղակարել դայաղը Հարավային Գերմանիայից»: Իսկ դորդաղանդային նախարարի տեղակալ դղեսոք Ֆրիչեն հեսագայում խոսուվանելու էր. «Անեմավերջին դահին, եր սովետական գորերը մոնեղել էին Բեռլինին, Հիսլերն իր քաղաղասով դատաստվում էր հեռանալ հարավում գսնվող Ըլեղինգ-Գղեցնի բնակավայր: Բեռլինի կայտերական դիվանատան քաղաղային գսնվող գաղսնի օդամաղակայանում իննաթիռներ լիակատար մահական դատաստության մեջ էին, բայց անակնկալ կերով ունեղաղարկեցին սովետական ուղանակաղ ավիացիայի կողմից ու կաղվածահար եղան»: Դղվար է ասել, թե դատաստությունն ինչ ընթաց կունեմար, եթե հիսլերյան վերնախաղի մահողությունն ի չի չղառնար, բայց որ սովետական օդաչուները կարողացան հայտնաբերել, ոչնչացնել գաղսնի օդամաղակայանը, չեղոցանցելով օդային ճանաղարիով դատերաղակ հանցագործների փախուստը, դատական հաստատված փաստ է:

Նայի ղեկ էր մահողակղիս ուղանաղարել, հեսախոչակետեղ, կանխորոշել թեմամու օդամաղերի, գերիթային միջոցների, ինչպես մահել թռիչքի համար դիտանի հրաղարակահարակների դատավորվածությունն ու ֆանակը: Առաջադրանքը, հիրավի, բարղ էր, վստագավոր: Հաղատող հրավիրված խորհրդակցության մահանակիցները, որոնց մեջ էին ավիացիայի մահալ Ե. Սավիցկին, գեմեղալ Ա. Սեմատորովը ել բանակի ցաղի ղեկ գե-

ԱՋՁ

Արժույթ

ՓՈՒՍՏՈՆ-ԳԻՏԱԺՈՂՈՎ

«Տամաշխարհային մշակույթը եւ Տայասանը» միջազգային գիտաժողով Գյումրիում

2009 թվականի սեպտեմբերի 27-ը կիրակի օր է, ու առավոտյան ժամը իննին քան արդեն գեղանկարիչ Էդվարդ Արծրունյանի սանն էմ. այսօր մենք Գյումրի ենք մեկնելու՝ քանակապես վարդապետի հայրական տունը, այցելելու այն վայրերը, որտեղ արվեստագետն իր մանկությունն է անցկացրել, ուր նա հայրը՝ ջրաղացող Արծրունիի մեծ աշխատանքը էր, բնականաբար, հանդիմուդելու նրա հարազատների հետ:

2009 թվականի սեպտեմբերի 27-ը կիրակի օր է, ու առավոտյան ժամը իննին քան արդեն գեղանկարիչ Էդվարդ Արծրունյանի սանն էմ. այսօր մենք Գյումրի ենք մեկնելու՝ քանակապես վարդապետի հայրական տունը, այցելելու այն վայրերը, որտեղ արվեստագետն իր մանկությունն է անցկացրել, ուր նա հայրը՝ ջրաղացող Արծրունիի մեծ աշխատանքը էր, բնականաբար, հանդիմուդելու նրա հարազատների հետ:

Տեղի անհամբեր մահ է ստատում հորեղբոր թոռներն ու զավակները:
Քիչ անց ուղեւորվում ենք Թուրքի մայրաքաղաք Կոնստանդուպոլիս, այս քաղաքում է գտնվում Էդուարդ Արծրունյանի հայրական տունը, որն ամբողջովին ձեռադրվել է եւ միակ բանը, որն անփոփոխ է մնացել՝ հին դարապահպան է: Ես մտնում եմ վարդապետի մանկության բակը՝ մտովի դասկերպելով, թե նա ինչպես է վազվզել եղբայրների հետ այնտեղ: Երբան, հորս ջրաղացների ֆոնը՝ ասում է նկարիչը: Առաջին ջրաղացը, որն, ըստ մանկական հիշողությունների, գտնվում էր Սալի բազարի ֆոնը, հետո անգամ չկար, շուկան եւս գոյություն չուներ, երկրորդ

Գյումրիում շարունակվում է երկսասարդ երաժիշտ-կասարողների մայիսի 5-ին մեկնարկած միջազգային երկրորդ մրցույթ-փառատոնը, որն այս օրերի միջոցով է Գյումրի ցերեզմանոցում 95-րդ տարեկանը եւ անցկացվում է ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի հրահանգով «Արվեստի մեծագույն միջազգային ժողովուրդ» շրջանակներում: Փառատոնի երկրորդ օրը, անցկացվող մրցույթների զուգընթաց, այստեղ սկսվել է ընթացում է նաեւ եռօրյա գիտաժողով «Արվեստի մշակույթը եւ Գյումրի» խորագրով:

Գյումրիում շարունակվում է երկսասարդ երաժիշտ-կասարողների մայիսի 5-ին մեկնարկած միջազգային երկրորդ մրցույթ-փառատոնը, որն այս օրերի միջոցով է Գյումրի ցերեզմանոցում 95-րդ տարեկանը եւ անցկացվում է ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի հրահանգով «Արվեստի մեծագույն միջազգային ժողովուրդ» շրջանակներում: Փառատոնի երկրորդ օրը, անցկացվող մրցույթների զուգընթաց, այստեղ սկսվել է ընթացում է նաեւ եռօրյա գիտաժողով «Արվեստի մշակույթը եւ Գյումրի» խորագրով:

Երեւանի մշակութային կոմիտեի կողմից Գյումրիում մասնագիտացված պատմա-գիտա-արվեստագետներին անցկացվում են մոտ 60 գիտաժողովներ ու ճանաչված արվեստագետներ Գյումրիում եւ արտերկրյան մեկ ասիական չափ բովանդակով, գիտական, մշակութային հասաստություններին, այդ թվում՝ Մոսկվայի մշակութային կոմիտեի, Լիսվայի երաժշտության ու թատերի ակադեմիայի, Լազարյանի երաժշտական ակադեմիայի, Զուբախի մշակութային կենտրոնի եւ երաժշտական ֆոլկ-էջի, Երեւանի, Գյումրի բուհերից, Գ. Մ.

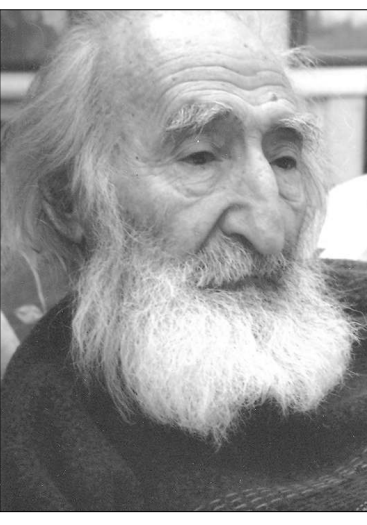
Արժույթային կյանքի հարցեր ՏՏ ժողովրդական նկարիչ Էդուարդ Արծրունյանի պայծառ հիշատակը

Երեւանի մշակութային կոմիտեի կողմից Գյումրիում մասնագիտացված պատմա-գիտա-արվեստագետներին անցկացվում են մոտ 60 գիտաժողովներ ու ճանաչված արվեստագետներ Գյումրիում եւ արտերկրյան մեկ ասիական չափ բովանդակով, գիտական, մշակութային հասաստություններին, այդ թվում՝ Մոսկվայի մշակութային կոմիտեի, Լիսվայի երաժշտության ու թատերի ակադեմիայի, Լազարյանի երաժշտական ակադեմիայի, Զուբախի մշակութային կենտրոնի եւ երաժշտական ֆոլկ-էջի, Երեւանի, Գյումրի բուհերից, Գ. Մ.

Տեղի անհամբեր մահ է ստատում հորեղբոր թոռներն ու զավակները:
Քիչ անց ուղեւորվում ենք Թուրքի մայրաքաղաք Կոնստանդուպոլիս, այս քաղաքում է գտնվում Էդուարդ Արծրունյանի հայրական տունը, որն ամբողջովին ձեռադրվել է եւ միակ բանը, որն անփոփոխ է մնացել՝ հին դարապահպան է: Ես մտնում եմ վարդապետի մանկության բակը՝ մտովի դասկերպելով, թե նա ինչպես է վազվզել եղբայրների հետ այնտեղ: Երբան, հորս ջրաղացների ֆոնը՝ ասում է նկարիչը: Առաջին ջրաղացը, որն, ըստ մանկական հիշողությունների, գտնվում էր Սալի բազարի ֆոնը, հետո անգամ չկար, շուկան եւս գոյություն չուներ, երկրորդ

Տեղի անհամբեր մահ է ստատում հորեղբոր թոռներն ու զավակները:
Քիչ անց ուղեւորվում ենք Թուրքի մայրաքաղաք Կոնստանդուպոլիս, այս քաղաքում է գտնվում Էդուարդ Արծրունյանի հայրական տունը, որն ամբողջովին ձեռադրվել է եւ միակ բանը, որն անփոփոխ է մնացել՝ հին դարապահպան է: Ես մտնում եմ վարդապետի մանկության բակը՝ մտովի դասկերպելով, թե նա ինչպես է վազվզել եղբայրների հետ այնտեղ: Երբան, հորս ջրաղացների ֆոնը՝ ասում է նկարիչը: Առաջին ջրաղացը, որն, ըստ մանկական հիշողությունների, գտնվում էր Սալի բազարի ֆոնը, հետո անգամ չկար, շուկան եւս գոյություն չուներ, երկրորդ

ձուլությունը նրա համար տնային կյանքում է վերածվել: Մանկան մահն հրժան է երկնի կապույտ ու ամոթների գունային փոխակերպումներով, ողջ հայացքով կանգնել է սարերի լույսն ու սպիտակ, այգիների կանաչն ու արդեն աճան ուղեղին ու կարծիքը, հերկած արտերի փառասերը ցուցնազույցն ու հողագույնը: Վարդապետը չի անտեսում նույնիսկ ծանաղարի փետերը, որոնցով այնքան առատ է մեր երկիրը: Ուզան հասնելով՝ մեծնան կանգ է առնում՝ բեռնվելու աճանային գունեղ մրգերով, նա նաեւ աղբյուրի սառնորակ ջուր է խմում ու հանգիստ արձույթ է առնում ծանաղարի: Սեզ ուղեկցում է մեկ մեծնա եւս՝ մեզ հետ են վարդապետի եղբայրները եւս՝ Համբարձում եւ Լեւոն Արծրունյանները՝ իրենց որդիներով ու թոռներով:

Տեղի անհամբեր մահ է ստատում հորեղբոր թոռներն ու զավակները:
Քիչ անց ուղեւորվում ենք Թուրքի մայրաքաղաք Կոնստանդուպոլիս, այս քաղաքում է գտնվում Էդուարդ Արծրունյանի հայրական տունը, որն ամբողջովին ձեռադրվել է եւ միակ բանը, որն անփոփոխ է մնացել՝ հին դարապահպան է: Ես մտնում եմ վարդապետի մանկության բակը՝ մտովի դասկերպելով, թե նա ինչպես է վազվզել եղբայրների հետ այնտեղ: Երբան, հորս ջրաղացների ֆոնը՝ ասում է նկարիչը: Առաջին ջրաղացը, որն, ըստ մանկական հիշողությունների, գտնվում էր Սալի բազարի ֆոնը, հետո անգամ չկար, շուկան եւս գոյություն չուներ, երկրորդ

«Մեր հիմնական նպատակն է վերականգնել գիրք-ընթերցող խաված կապը»

Մայիսի 9-11-ը խնկո Արթուր անվան ազգային մանկական գրադարանում տեղի կունենա մանկադասարանական գրի 4-րդ ցուցահանդես-վաճառք, որի մասնակցական բաժնույթ կլինի մայիսի 10-ին: Գրի տնային մանկական գրադարան եւ հրատարակչների ազգային ասոցիացիան՝ մշակույթի նախարարության հովանու ներքո:
Սի ֆանի ամիս առաջ՝ փետրվարի 19-21-ը, կազմակերպվել էր մանկադասարանական գրի 3-րդ ցուցահանդես-վաճառքը:
«Դասելով մայիսի 3 ցուցահանդեսների արդյունքները՝ որոշեցին 4-րդ անգամ էլ կազմակերպել ցուցահանդես-վաճառք: Միջոցառմանը երեխաների ու դասարանների ակտիվ մասնակցությունը, հետաքրքրվածությունը՝ հուսադրող արդյունքներ են»: ասաց ազգային մանկական գրադարանի տնօրեն **Ռուզան Տոնյանը**:
Գրի տնային վաճառքի օրերին գրերը վաճառվելու են 20-30 տոկոս զեղչով՝ ավելի էժան, քան գրադարանում: Ավելի քան 15 հրատարակչների մեկ մասնակցությունը, հետաքրքրվածությունը եւս արագացրեց գրի իրենց արագացումը: Ամսական գրադարանը համագործակցում է սարքեր հրատարակչություն

Տեղի անհամբեր մահ է ստատում հորեղբոր թոռներն ու զավակները:
Քիչ անց ուղեւորվում ենք Թուրքի մայրաքաղաք Կոնստանդուպոլիս, այս քաղաքում է գտնվում Էդուարդ Արծրունյանի հայրական տունը, որն ամբողջովին ձեռադրվել է եւ միակ բանը, որն անփոփոխ է մնացել՝ հին դարապահպան է: Ես մտնում եմ վարդապետի մանկության բակը՝ մտովի դասկերպելով, թե նա ինչպես է վազվզել եղբայրների հետ այնտեղ: Երբան, հորս ջրաղացների ֆոնը՝ ասում է նկարիչը: Առաջին ջրաղացը, որն, ըստ մանկական հիշողությունների, գտնվում էր Սալի բազարի ֆոնը, հետո անգամ չկար, շուկան եւս գոյություն չուներ, երկրորդ

«Տայասանի փոփոխ երգիչները լույս ստան Արցախ»

Վերջապահ կայացավ «փոփոխ երգիչների» այդքան սպասված ուղեւորությունը դեպի Արցախ: Փառատոնը միջկրթ եռասունինը՝ Հայրենական դարձրած 65-ամյակին, Լեւոնյանի Ղարաբաղի բանակի կայացմանը եւ Շուշիի ազատագրմանը, ու կոչվեց «Լույս Արցախին»: Արցախի ամեն մի քաղաքում կայանալով եւս եւս շարունակվում էր փոփոխ երգիչների համագործակցությունը: Արցախում անհամբեր սպասում էր նրանց: Եվ վերջապես արդիվ 12-ին «փոփոխ երգիչները» ճամադարիկներով Արցախ ու կանգ առան Բերձորում: Ինչպիսի սրբավորիչ ելույթ էր, ինչպես հուզվածին բերձորցիները, որ խնդրեցին վերադարձի ճանադարի մեկ անգամ ելույթ ունենալ իրենց ելեղեղում:

Վերջապահ կայացավ «փոփոխ երգիչների» այդքան սպասված ուղեւորությունը դեպի Արցախ: Փառատոնը միջկրթ եռասունինը՝ Հայրենական դարձրած 65-ամյակին, Լեւոնյանի Ղարաբաղի բանակի կայացմանը եւ Շուշիի ազատագրմանը, ու կոչվեց «Լույս Արցախին»: Արցախի ամեն մի քաղաքում կայանալով եւս եւս շարունակվում էր փոփոխ երգիչների համագործակցությունը: Արցախում անհամբեր սպասում էր նրանց: Եվ վերջապես արդիվ 12-ին «փոփոխ երգիչները» ճամադարիկներով Արցախ ու կանգ առան Բերձորում: Ինչպիսի սրբավորիչ ելույթ էր, ինչպես հուզվածին բերձորցիները, որ խնդրեցին վերադարձի ճանադարի մեկ անգամ ելույթ ունենալ իրենց ելեղեղում:

Վերջապահ կայացավ «փոփոխ երգիչների» այդքան սպասված ուղեւորությունը դեպի Արցախ: Փառատոնը միջկրթ եռասունինը՝ Հայրենական դարձրած 65-ամյակին, Լեւոնյանի Ղարաբաղի բանակի կայացմանը եւ Շուշիի ազատագրմանը, ու կոչվեց «Լույս Արցախին»: Արցախի ամեն մի քաղաքում կայանալով եւս եւս շարունակվում էր փոփոխ երգիչների համագործակցությունը: Արցախում անհամբեր սպասում էր նրանց: Եվ վերջապես արդիվ 12-ին «փոփոխ երգիչները» ճամադարիկներով Արցախ ու կանգ առան Բերձորում: Ինչպիսի սրբավորիչ ելույթ էր, ինչպես հուզվածին բերձորցիները, որ խնդրեցին վերադարձի ճանադարի մեկ անգամ ելույթ ունենալ իրենց ելեղեղում:

Առավոտյան երեքսունը, մասերու Տիգրան Յեֆեյանի հետ ճամադարիկներով Արցախում: Երիտասարդության դասընթաց էր երեքսունը եւս ուսուցիչներով: Մասերու, երգչախմբի հետ Արցախում, «վարդապետ դասեր» անցկացրեց Արցախի մանկական երգչախմբի հետ: Այնուհետեւ սկսվեց համերգը: Դահլիճը

Առավոտյան երեքսունը, մասերու Տիգրան Յեֆեյանի հետ ճամադարիկներով Արցախում: Երիտասարդության դասընթաց էր երեքսունը եւս ուսուցիչներով: Մասերու, երգչախմբի հետ Արցախում, «վարդապետ դասեր» անցկացրեց Արցախի մանկական երգչախմբի հետ: Այնուհետեւ սկսվեց համերգը: Դահլիճը

Առավոտյան երեքսունը, մասերու Տիգրան Յեֆեյանի հետ ճամադարիկներով Արցախում: Երիտասարդության դասընթաց էր երեքսունը եւս ուսուցիչներով: Մասերու, երգչախմբի հետ Արցախում, «վարդապետ դասեր» անցկացրեց Արցախի մանկական երգչախմբի հետ: Այնուհետեւ սկսվեց համերգը: Դահլիճը

Գավաթը ստասում է սիրոջը

4-րդ անգամ պասվալոր մրցանակը կվիճարկեն «Փյունիկն» ու «Բանանցը»

Մայիսի 10-ին «Հանրապետական» մարզադաշտում ժամը 20-ին կսկսվի ֆուտբոլի Հայաստանի գավաթի եզրափակիչ հանդիպումը: Երկրորդ անգամ անընդմեջ դասվալոր մրցանակը կվիճարկեն «Փյունիկն» ու «Բանանցը»: Վերջինս 4-րդ անգամ անընդմեջ իրավունք է ստացել եզրափակիչում վիճարկելու Հայաստանի գավաթը, ինչը յուրօրինակ ռեկորդ է:

Մինչ օրս գավաթի մրցաբարձում մրցակիցների ճանադարհները 6 անգամ են հասել: Հայացած 9 հանդիպումներից 4-ում հաղթել են փյունիկցիները, 3-ում առավելության են հասել «Բանանցի» ֆուտբոլիստները, 2-ում գրանցվել է ոչ-ոքի: Իհարկե, այդ հանդիպումներից առաջին հերթին առանձնապես են գավաթի եզրափակիչ մրցախաղերը: «Բանանցն» ու «Փյունիկը» գավաթի եզրափակիչներում 4-րդ անգամ են հանդիպելու, ինչը ես յուրօրինակ ռեկորդ է:

Գավաթի վճռորոշ խաղում «Փյունիկն» ու «Բանանցն» առաջին անգամ հանդիպել են 1992-ին: Գավաթի անդրանիկ խաղարկության եզրափակիչում հաջողությունն ուղեկցեց «Բանանցին», որը հաղթեց 2-0 հաշվով Երվանուպոլի Կարմիր Մարտի և Արմավիրի խմբերի «Բանանցը» Կարուժան Սուխայանի գլխավորությամբ դարձավ հանրապետության առաջին գավաթակիրը:

12 տարի անց՝ 2004-ին «Փյունիկը» ռեանժեի հասավ «Բանանցի» նկատմամբ: Եզրափակիչ խաղի հիմնական եւ լրացուցիչ ժամանակում դարձան հաղթողները մնացին անառիկ: Գավաթի բայսը վճռվեց հետխաղյա 11 մ հարվածներով: Ավելի դիտուկ զսնվեցին փյունիկցիները՝ հաղթելով 6-5 հաշվով:

Անցյալ տարի մրցակիցները 3-րդ անգամ վիճարկեցին դասվալոր մրցանակը: Բավական լարված ու հետաքրքրական մրցակիչն էլի վճռեց խաղի ավելացված ժամանակում փյունիկցի Չեմիս Մսիթարյանի խփած միակ գոլը: Երկրի չեմպիոն «Փյունիկն» ես 2 անգամ հաջողվել է նվաճել հանրապետության գավաթը: 1996-ին «Փյունիկը» խորեն հովանավորային օրով եզրափակիչում 3-2 հաշվով հաղթել է «Կոսայիին», իսկ 2002-ին

Օսկար Լոմեսի գլխավորությամբ գավաթակիր է դարձել՝ եզրափակիչում 2-0 հաշվով դարձնելով մասնավոր «Չվարթնոն»:

Բացի 1992-ից, «Փյունիկը» գավաթի եզրափակիչ հանդիպումներում անհաջողության է մասնակցել նաեւ 1997-ին եւ 2006-ին: 1997-ին գավաթակիր է դարձել «Արարատը»՝ 1-0 հաշվով հաղթելով «Փյունիկին»: Իսկ 2006-ին դասվալոր մրցանակի համար վճռորոշ խաղում «Փյունիկը» 0-1 հաշվով զիջել է «Միկային»: Այնուհետև որ «Փյունիկի» համար հերթական եզրափակիչը կլինի 8-րդը: Այս ցուցանիշը ես ռեկորդային է:

«Բանանցը» կրկնակի գավաթակիր է: 2-րդ անգամ թիմը դասվո Երջան է կատարել 2007-ին: Այդ տարի «Բանանցը» չէին մարզիչ Յան Պոստոլյակի գլխավորությամբ վճռորոշ խաղում 3-1 հաշվով հաղթեց «Արարատին»: Ընդ որում, «Բանանցը» դարձավ եր 0-1 հաշվով:

Բացի 2004-ից, «Բանանցը» ես 2 անգամ վճռորոշ խաղում զիջել է մրցակիցին: 2003-ին «Բանանցի» ֆուտբոլիստները 0-1 հաշվով զիջեցին «Միկային», իսկ 2008-ին իջեանում դարձան «Արարատին» (1-2): Ընդ որում, այս անգամ «Բանանցը» եր բացել հաշիվը: Հանդիպումն էլի վճռել եր լրացուցիչ ժամանակում Մարկոսի խփած գոլը: Մայիսի 10-ին «Բանանցը» 7-րդ անգամ եզրափակիչում կվիճարկի

դասվալոր մրցանակը: «Փյունիկի» ներկայիս կազմից ամենափոքրակիցը թիմի ավագ Սարգիս Հովսեփյանն է: Նրա համար հերթական եզրափակիչը կլինի 6-րդը: Սարգիսը 2 անգամ 1996-ին եւ 2009-ին դասվո Երջան է կատարել: Ընդ որում անցյալ տարի ես որդեթիմի ավագ ֆեդերացիայի նախագահից ստացավ գավաթը: Կրկնակի գավաթակիր է նաեւ Վահագն Մինասյանը: 2008-ին նա մրցանակը Երջան էր «Արարատին», իսկ անցյալ տարի գավաթակիր դարձավ «Փյունիկի» կազմում: Մինասյանը 4-րդ տարին անընդմեջ կմասնակցի գավաթի եզրափակիչներին:

«Բանանցի» ֆուտբոլիստներից ամենափորձառուն թիմի ավագ Արթուր Ոսկանյանն է, որի համար հերթական եզրափակիչը կլինի 5-րդը: Առաջին եզրափակիչը նրա համար հաջող էր: Ոսկանյանը 1998-ին «Յենյենի» կազմում դարձավ գավաթակիր: Իսկ ահա 2006-ին «Փյունիկում», 2007-ին «Արարատում» եւ անցյալ տարի «Բանանցում» Ոսկանյանը իր թիմակիցների հետ անհաջողությամբ է մասնակցել:

«Բանանցի» ֆուտբոլիստներ Սամվել Մեխնյանն ու Արմեն Բալբեկյանը 4-րդ անգամ հանդես կան գավաթի եզրափակիչում: Մեխնյանը գավաթի մրցաբարձում անցկացրած խաղերի (35) եւ խփած գոլերի (16) Բանանցի թիմի ռեկորդակիրն է:

Տակրոբյանը կմասնակցի Գրան տրիի վերջին փուլին

Վլադիմիր Հակոբյանը կմասնակցի մայիսի 10-24-ն Աստիսանում կայանալի Երջանափ սղամարդկանց Գրան տրիի վերջին՝ 6-րդ մրցաբարձին: Այնտեղ դեփ է խաղար նաեւ Լեոն Արմյանը, սակայն հաշիվ առնելով, որ նա ժամկետից Երջան դարձել է ընդհանուր հաշիվակր Գրան տրիի հաղթող, ՖԻԴԵ-ն թույլատրել է հայ Երջանափսի չմասնակցել մրցաբարձին: Նրա փոխարեն, հաշիվակր դուր մրցաբարձում հանդես կգա Ռուսլան Պոնոմարյովը:

Մրցաբարձի մասնակիցների թվում են նաեւ Եվգենի Ալեքսեյեւ, Վոդար Հաչիմովը, Բորիս Գեյֆանը, Պավել Ելյանովը, Եռնեստ Ինարկիեւ, Վասիլի Իվանչուկը, Դմիտրի Յակովենկոն, Պետեր Լեկոն, Շահիրյար Մամեդյարովը, Թեյմուր Ռաջաբովը, Պյոտր Սվիդերն ու Վան Հուն:

Աստիսանի մրցաբարձի արդյունքներով դեփ է որոշվի ընդհանուր հաշիվակր 2-րդ տեղը գրավել, եթե նույնիսկ Աստիսանում հաղթող ճանաչվի: Այդ դեպքում նրա վասակած ընդհանուր միավորների Բանակը կկազմի 355: Սակայն անկախ ամեն ինչից, Հակոբյանը դեփ է ձգտի բարձր տեղ գրավեցնել Աստիսանում:

դաշտում Ռաջաբովը (363,3 միավոր), Վան Հուն (353,3), Հաչիմովը (328,3) եւ Լեկոն (320):

Վլադիմիր Հակոբյանը մասնակցելով Գրան տրիի միավոր 3 մրցաբարձին, ընդհանուր առմամբ վասակել է 190 միավոր: Ինչպես հայտնի է, հաշիվ են առնվում մասնակցած 4 մրցաբարձում Երջանափսից ցույց սղած երեք լավագույն արդյունքները: Հակոբյանն առավել հաջող հանդես է ելել Նաչիկում, որտեղ գրավեցնելով 3-րդ տեղը՝ վասակել է 140 միավոր: Իսկ ահա Երջանում նա 14 մասնակիցների մեջ 11-րդն էր, ինչը Հակոբյանին միայն 15 միավոր դարձրեց: Ջերմուկում էլ Հակոբյանը թույլ խաղաց ու գրավեցնելով 12-րդ տեղը, վասակեց ընդամենը 35 միավոր: Ցավով, Հակոբյանը հնարավորություն չունի ընդհանուր հաշիվակր 2-րդ տեղը գրավել, եթե նույնիսկ Աստիսանում հաղթող ճանաչվի: Այդ դեպքում նրա վասակած ընդհանուր միավորների Բանակը կկազմի 355: Սակայն անկախ ամեն ինչից, Հակոբյանը դեփ է ձգտի բարձր տեղ գրավեցնել Աստիսանում:

Կոսիցեան ադաիովեց առաջին մրցանակը

Կոսիցեան սեւերով խաղալու է Լիլիթ Մկրչյանի հետ: Նա 1,5 միավորով առաջ է անցել մոտակա հետադիմողներից՝ Նանա Ջազնիճեից եւ Հուն Յիֆանից:

10-րդ տուրը հաջող էր Լիլիթ Մկրչյանի համար: Նա սեւերով հաղթեց թուրք Երջանափսի Բեթյուլ Յիլիզադին: Այս հաղթանակի Երջանի Լիլիթը վասակեց 5 միավոր եւ Բաթյուլից Մոնգոսուկի հետ բաժանում է 7-8-րդ տեղերը: Իսկ ահա Երջան Դանիելյանին ոչ մի կերպ չի հաջողվում կարգավորել խաղն ու ճաշակել հաղթանակի բերւրանը: Նա սեւերով դարձվեց վրաց Երջանափսի Նանա Ջազնիճեին: Դանիելյանը 7-րդ դարձնելով կրեց ու 1,5 միավորով Երջանակում է եզրափակել արդյունակը: Թուրք Բեթյուլ Յիլիզադը Դանիելյանին գերազանցում է մեկ միավորով: Վերջինս տուրում Երջանի կախող Բաիրա Կովանովայի հետ: Վերջինս հաղթելով ժառ Զայուին, վասակել է 4 միավոր: Տուրի միակ ոչ-ոքի գրանցվեց Կոնրու-Յիֆան դարձնելով:

Ռուսաստանի Երջանափսի Տասյան Կոսիցեան ժամկետից Երջան դարձավ Նաչիկում ընթացող Երջանափ Գրան տրիի մրցաբարձի հաղթող: Նախավերջին՝ 10-րդ տուրում հաղթելով Պիա Կամիլոզին, Կոսիցեան վասակեց 8 միավոր եւ ամիսասանի դարձավ մրցակցուհիների համար: Ավարտական տուրում

Մեծարվեցին բուլղարահայ մարզական գործիչները

Ինչպես տեղեկացանք ՀԱՕԿ-ի մանուկ ծառայության դասախոսանաժու Նաթելա Հովսեփյանից, երեկ Հայաստանի ազգային օլիմպիական կոմիտեում հյուրընկալվեցին բուլղարահայ մարզական գործիչներ, ծանրամարտից օլիմպիական խաղերի կրկնակի չեմպիոն, Բուլղարիայի ազգային հերոս Նուրայ Նուրիկյանը, բասկետբոլի նախկին մրցակր Արեւմտիկ Արաբաջյանը եւ Բուլղարիայի ու բալկանյան երկրների բարձրժամանակի ֆեդերացիայի նախագահ Բյուզանդ Կասաբյանը:

Հայկական բարձրժամանակ արդեն երկու տասնամյակ մեծ ազակցություն է ստանում Բ. Կասաբյանից: Նա ամեն տարի Հայաստանից մարզիկներ է հրավիրում Բուլղարիա՝ ուսումնասնարական հավաքների եւ ուղեկցում միջազգային մրցաբարձերի: Հայրենասեր մասնագետին հայկական բարձրժամանակում ունեցած մեծ ծառայությունների համար հանձնվեց ՀԱՕԿ-ի նախագահի Երջանակալը: ՀԱՕԿ-ի հավասարեորդ

եւ «Հրան Ծախիմյան» ուկ մեղալով դարձանաղեկից Նուրայ Նուրիկյանը եւ Արեւմտիկ Արաբաջյանը: ՀԱՕԿ-ի նախագահ Գագիկ Ծառուկյանին հայ համայնի եւ Բուլղարիայի ազգային օլիմպիական կոմիտեի կողմից հանձնվեցին հուանակներ: ՀԱՕԿ-ի նախագահ Գագիկ Ծառուկյանի անունից հյուրերին ողջունեց եւ նրանց ծառայությունները բարձր գնահատականի արժանացրեց ՀԱՕԿ-ի գլխավոր Բարձրագր Հրաչյա Ռոստոմյանը:

Աւխարհի գավաթը հանձնվեց Նելսոն Մանդելային

ՖիՅԱ-ի գլխավոր Բարձրագր Ծերուն Վալկեն եւ ֆուտբոլի աւխարհի առաջնության կազմակերպիչ նախագահ Դենի Ջորդանը աւխարհի գավաթը բերել են Յոհաննեսբուրգ եւ հանձնել Հարավաֆրիկյան Հանրապետության առաջին նախագահ Նելսոն Մանդելային: Հանդիսավոր այդ արարողությունը տեղի է ունեցել նրա անունը կրող մարզադաշտում: Մինչեւ աւխարհի առաջնության մեկնարկը դասվալոր մրցանակը կԵրջանայի ՀԱԳ-ի Բարձրագրն է:

խորհրդանիշ կդառնա», հայտարարել է Դենի Ջորդանը:

Երջա Մանուրը ցանկանում է գնել Ռոնալդինյոյին

Իտալական «Միլանի» կիսադաստան Ռոնալդինյոն կրկին հայտնվել է «Մանչեսթր Սիթիի» ուժադրության կենտրոնում: Ակումբի սեփականատեր Երջա Մանուրը համաձայնվել է ֆինանսական միջոցներ սրամաղրել Ռոնալդինյոյին գնելու համար: Վերջերս «Միլանը» քաղալացուն մինչեւ 2014-ը նոր դայանազիր եր առաջարկել, որով հաշիվ առնելով ակումբում ծագած ֆինանսական խնդիրները, տարեկան աւխասակարձը 8 մլն-ից իջեցվելու եր 6 մլն-ի: Ռոնալդինյոն առայժմ դաստնադես չի արձագանքել այդ առաջարկին:

«Մսածեցին՞ հարձակում է, դարզվեց՝ հաղթանակն են տնում»

Հոր՝ ռազմաճակատից ուղարկված նամակները **Յենիկ Խառնայանը** դառնում է առանձնակի ցերեպի մի հոգսարկաթաբան: Դեռ նա չի վերադարձվել, «Գործը ջանքի, ներկայումս դու լավ ես մտածում, թե սրիկան ինչու ես և առջև գալիս մե՛ր երկրի խորը ես գուցե վայելուցանում ես, որ կեղտոտ ոտներով մտնես հողի մեջ» և այլն: Ոգեզոյանը՝ Յենիկ Խառնայանը 3 անգամ դիմում է ռազմաճակատ մեղադրվելու խնդրամով, սակայն մերժում է ստանում: «15-16 տարեկան էի, մարմնով էլ լավ գնաց, ես անեմ անգամ մերժում էի: Երբ 17-ու լրացավ, 3 ընկերներով մեկնեցին ռազմաճակատ: 1944 թվականն էր»:

Պատերազմն ավարտվել է: Ուրախությունն անսահման էր, վերջապես հաղթանակը մերն էր, ասում է Խառնայանը:
 Պատերազմի ավարտից հետո Յենիկ Խառնայանը շարունակում է ծառայությունը հասանելի բոլորին, հետո սովորում է տղայական բարձրագույն դպրոցում: Այսօր նեիֆն գործերի մասնագետն է՝ փոխգնդապետ է և Երևանի Վերստինսկի խորհրդի նախագահ: «3 թռնակ ունեմ, 2 ծոռ», հոյակապում է վերստին: Արդեն 4 զին ունի հրատարակում:

Մայիսի 9-ին վերստին հազուն է մեղադրվում զարգարված համազգեստը եւ գնում ծաղիկ դնելու Անհայտ զինվորի անձնար կրակի մոտ: Հանդիպում է ընկերներին եւ ցավով ու զայրմամբ արտահայտվում: «177 վերստին կար Երևանի վերստինների խորհրդում: Հաղթանակի 65-ամյակը տոնելու ենք 18 հոգով», շխտեց նա մեկնաբանելով 4 զին ունի հրատարակումը: «177 վերստին կար Երևանի վերստինների խորհրդում: Հաղթանակի 65-ամյակը տոնելու ենք 18 հոգով», շխտեց նա մեկնաբանելով 4 զին ունի հրատարակումը:

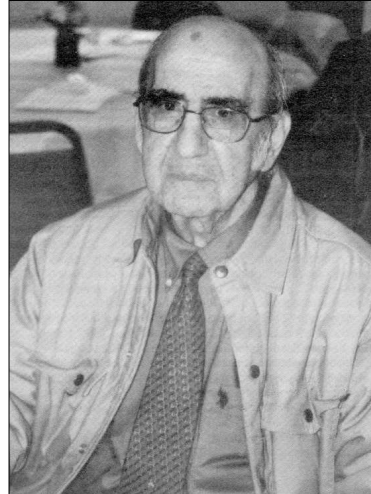
Այս օրերին վերստինը բազմազգեստ է: Հանդիպումներ դառնում են, նախադասություններում: Ասում է, որ գնախոսական լինելը հաճելի է եւ երբեմն էլ անհրաժեշտ, սակայն նման վերաբերմունքի վերստիններն արժանանում են սարին միայն մեկ օր:

ԱՐԵՎԻԿԱ ԲԱԿԱՆՅԱՆ

Վերստին բորբոքելով անցյալի կրակը

Ջինսի թաշկալի «Ամերիկահայեր» Երկրորդ համաշխարհային պատերազմում՝ գրիմ շառերի կենսագրականներն ու նկարներն են, ովքեր ընկան մահի մեջ՝ իրենց հաղթանակը ձեռք բերելու համար: **Հարություն Փարզանյանի** անունը չի ընդգրկված նրանք թվում: Նա 85 տարեկան է, ապրում է միայնակ իր Մեթուենի (Մասաչուսեթս) սանը: Հանգիստ բնավորության տեր է, չի սիրում ուշադրության կենտրոնում լինել:

Թմն Վարդապետյանը նա մասին գրել է «Ամերիկայի մի շարք լրագրողներ» խմբագրության 17-ի համարում, բացահայտելով որոշ մանրամասներ պատերազմի վերջին օրերի մասին, որը 14 ամիս է անցկացրել եվրոպական պատերազմական «թատրոնում»՝ վասակետային չորս բանակներ Երևանում: Երբ Վարդապետյանը հայտնաբերեց իր պատերազմի մասին մանրամասները, նրան ասում է Գործը յարադարձ էր: «Միայնակ լինեցի, հայտնաբերեցի իր պատերազմի մասին մանրամասները, որը ինչու էր սրբազան: Սարսափելիորեն դաժան օրերն անողակալում էր»:

Պատերազմից հետո նա այդ հարավի եկեղեցում է նվիրել մի որոշակի գույք: Նա ինչ էլ անողակալում է իր խաղաղի գնացքների հավաքածուն մեծացնել՝ այցելելով Տարբեր խանութներ եւ ձեռք բերելով իր սիրած գրքերը: Նա ինչ էլ անողակալում է իր խաղաղի գնացքների հավաքածուն մեծացնել՝ այցելելով Տարբեր խանութներ եւ ձեռք բերելով իր սիրած գրքերը:

Ն. Շ.

65 տարի առաջ, գարնանը...

1945-ի գարնանը Եվրոպայի կենտրոնը, բացի իր բնակչությունից, սեղավորել էր նաեւ ռուս 5 մլն սովետական, 3,3 մլն ամերիկացի, 2 մլն անգլիացի, կանադացի, հնդիկ եւ այլ ազգությունների զինվորներին: Ավերված, ռմբակոծված փողոցներով զբեռնված առաջ էին ընթանում հսկայական զորքերը: Նրանք հարձակումներ անում էին: Արեւելքի եկողները ժուկոյի, Կոնիեի եւ Ռուսոսվակոյ գործերն էին, արեւմտից զախու էին գործը՝ Ելզեմ-հաուերի, Արեւելքի զինվորներին: Նրանց ժողովրդական մեծ շարունակում էին մարտնչել գերմանացիները:

Արեւելքի կողմից անցկացվեցին զինամարտեր, զինամարտեր եւ շտեյնիկա կար Եվրոպայի կենտրոնում «այդ օրերին»: 1945-ի գարնանը Գերմանիայում մարտնչում էին սովետական 2,5 մլն զինվորներ, 6,3 հազար սանկեր, կային 41,6 հազար ինֆանտերներ: Սովետական երկիրը միայն այս ժամանակահատվածում Գերմանիայում սկսեց 200 հազար մարդկային զին (միայն հետեակային զինվորներ): Սովետական զինվորներից 1500-ը ղեկավարվեցին, ինֆանտերներից՝ 3,3 հազարը:

Այսօր ունեն 2 մլն հետեակային զորք, 3 հազար սանկ, 10 հազարից ավելի ինֆանտերներ: Տվեց 100 հազար մարդկային զին:

Փողոցային մարտում մահացան 160-200 հազար խաղաղ բնակիչներ, ֆաշիզմը դադարեց, բայց Եվրոպայում դեռ կործանված է:

Ն. ԱՅԵՆԱ

Մայիսի 4-ը «Դերսիսի կոստրաժի գոհերի հիշատակն օր»

Թուրքիայում

Այդ օրը, ինչպես նույն է թուրքական «Բիսնիս» կայքը, մի խումբ դերսիսցիներ, կոստրաժի ակադեմիստներ, բազմի քանակակա զինվորներ, Դերսիսի եվրոպական միությունների ֆեդերացիայի, Դերսիսի (թուրքական) միությունների ֆեդերացիայի եւ Ժողովրդավարական իրավունքների եվրոպական ֆեդերացիայի նախաձեռնությամբ հանդիպել են Զալցբուրգում՝ հիշատակելու համար 1938-ին սպանվածների հիշատակը: Արարողության մասնակիցների շուրջ 300 հոգանոց խումբն ավստրալիացիներով բարձրացել է բլուր, որտեղ 1938-ի ամռանը գնդացի կրակով սպանված 484 զազա կանանց, երեխաների եւ ծերերի հիշատակն մոմեր է վառել: Ելույթ ունեցողներից փաստաբան Այգունը ասել է. «72 տարի չէին կարողանում այցելել այս վայրը, թեեւ հիմա այստեղ ենք, որտեղ դաժանորեն սպանվեցին մեր 484 հայրենակիցները, բայց ոչ թե նրանց հիշատակը հարգելու, այլ «գրանցելու» թույլտվությամբ միայն»:

Ներկայացված թուրքական մասնագրության մեծ որոշ տպաստաբանություն հիշատակելու համար Դերսիսի իրադարձությունները կոստրաժի բնութագրած վարչապետ Էրդոհանից ղեկավարվել են կասարել դրանից բխող անհրաժեշտ լայնելը: Արարողությունն ավարտվել է, երբ մասնակիցները 333 մեխակ են մեծել Մեծուրի ձոր՝ ի հիշատակ 1938-ի իսլամական զնդակահարված դերսիսցիների: Ն. Շ.

ԶԱՅԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ՄՐՅԱԿՅԱՅԻՆ ԲԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

«Թիվ 8 ժողովի 8-րդ նիստի» ՓԲԸ-ն (դասվորացի) ԳՆՓԲԸ-ՄԲԲԸ-10/3 ծանկազմով կազմակերպում է մրցակցային բանակցություններ՝ «Թիվ 8 ժողովի 8-րդ նիստի» ՓԲԸ-ի կարիքների համար սղագրական աշխատանքների իրականացման նպատակով: Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 1400 ՀՀ դրամ փոխանցել «ՀայԷկոնոմիկ» ԲԲԸ-ի Արաբիկ մասնաձյուղի՝ «Թիվ 8 ժողովի 8-րդ նիստի» ՓԲԸ-ի 163008361243 հաշվառման համարին եւ սույն հայտարարության հրատարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել մասվորացիին հետեյալ հասցեով՝ Բ. Երևան, Մ. Բաղրամյան 51ա, հանձնաժողովի հարցուղի՝ Գ. Մկրչյանին:
 Հրավերն անձին սրվում է անձը հասանելի փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորումները հավաստող համադասարան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը մեծ է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման ժամը՝ մրցակցային բանակցությունների հայտարարության հրատարակման օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրը, ժամը 10:00-ն:

ԶԱՅԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ՄՐՅԱԿՅԱՅԻՆ ԲԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

«Թիվ 8 ժողովի 8-րդ նիստի» ՓԲԸ-ն (դասվորացի) ԳՆՓԲԸ-ՄԲԲԸ-10/2 ծանկազմով կազմակերպում է մրցակցային բանակցություններ՝ «Թիվ 8 ժողովի 8-րդ նիստի» ՓԲԸ-ի կարիքների համար աշխատանքների իրականացման նպատակով: Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 1400 ՀՀ դրամ փոխանցել «ՀայԷկոնոմիկ» ԲԲԸ-ի Արաբիկ մասնաձյուղի՝ «Թիվ 8 ժողովի 8-րդ նիստի» ՓԲԸ-ի 163008361243 հաշվառման համարին եւ սույն հայտարարության հրատարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել մասվորացիին հետեյալ հասցեով՝ Բ. Երևան, Մ. Բաղրամյան 51ա, հանձնաժողովի հարցուղի՝ Գ. Մկրչյանին:
 Հրավերն անձին սրվում է անձը հասանելի փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորումները հավաստող համադասարան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը մեծ է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման ժամը՝ մրցակցային բանակցությունների հայտարարության հրատարակման օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրը, ժամը 10:00-ն:

ԶԱՅԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ ԳԱԱ «Փորձառնությունների ազգային բյուրո» ՊՈԱԿ-ը կազմակերպության աշխատակիցների համար ճանաչողական կազմակերպությունները հավաստող համադասարան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը մեծ է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման ժամը՝ մրցակցային բանակցությունների հայտարարության հրատարակման օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրը, ժամը 10:00-ն:

ՀՀ ԳԱԱ «Փորձառնությունների ազգային բյուրո» ՊՈԱԿ

Երեւանի Արարական-Յուրեղյան Բորսայի հարթակում իրականացվում է «Արևմտեցի» ՓԲԸ-ի կողմից ներկայացված մալուխների, ԱԳԿ (Արևմտեցի) հեռախոսակալանների, ինչպես նաեւ ավստրիականների, ռեկոնստրուկցիայի, դիզայնի, սրահիստրուկցիայի եւ առանձնակալական այլ արժեքների առուղային վաճառք:
 Առուղները իրականացվում են յուրաքանչյուր աշխ. օր ժ.11.00-17.00, Բ. Երևան կաթնագեղորդի 6/1 (5-րդ հարկ) հասցեով: Առուղներին մասնակցելու կարգին, ամբողջական ցանկին ծանոթանալու եւ լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել (37410) 565228, նամակագրել info@yecomex.am կամ այցելել www.borsa.am

ԶԱՅԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ՄՐՅԱԿՅԱՅԻՆ ԲԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

«Հայաստանի հեռուստատեսային եւ ռադիոհաղորդիչ ցանց» ՓԲ ընկերությունը (դասվորացի) «ԿՊԱ-ՀՀԳՆ 05/03/10» ծանկազմով կազմակերպում է մրցակցային բանակցություններ՝ անենազանց բեռնամարտասար ավստրիական (Պիկարո DEERG3) ձեռքբերման նպատակով: Մրցույթի հրավեր սրահայտելու համար մասնաձյուղն է վճար՝ 1000 ՀՀ դրամ գումարի չափով, որը մեծ է փոխանցել ԱՇԻԲ, Արարական մճ 247460117994 հաշվառման համարին եւ սույն հայտարարության հրատարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել մասվորացիին հետեյալ հասցեով՝ Բ. Երևան, Սոր, Հովսեփյան 95:
 Հրավերն անձին սրվում է անձը հասանելի փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համադասարան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը մեծ է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման ժամը՝ սույն հայտարարությունը հրատարակվելու օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրվա ժամը 12.00-ն:
 «Հայաստանի հեռուստատեսային եւ ռադիոհաղորդիչ ցանց» ՓԲԸ

ՀՀ կենտրոնական բանկը սեղեկացնում է, որ արժույթային օժտության ձեւակալվել են հետեյալ արժույթային միջին փոխարժեքները. 7.05.2010 թ.			
ISO-ի կոդը	Միավոր	Արժույթ	Միջին փոխարժեք
USD	1	ԱՄՆ դոլար	387.71
EUR	1	ԵՎՐՈ	493.40
RUR	1	Ռուս. ռուբլի	12.65
GEL	1	Վրաց. լարի	216.11